

વિવાહવર્ણન.

૩૦૧૩ કવિતા૩૫.

શ્રી કચ્છ—તેરાના પુવરાજ

રાયધણી સાહેબનું.

૨મી પ્રગટ કરનાર

કેશવરામ જાડેશંકર દ્વિવેદી

ટયુટર—તેરા.

અમદાવાદમાં.

મામાની હવેલીમાં પુનાઈટેડ પ્રીન્ટીંગ અને જનરલ
એજન્સી કંપની "લિમિટેડ" ના પ્રેસમાં
રણજીડલાલ જંગરામે છાપ્યું.

સંવત ૧૯૪૩, સન ૧૯૮૭.

કોમલ ૩. ૦૧ અથવા કચ્છી કોરી ૧.

૩૦૧૩

વિવાહવર્ણન.

કવિતારૂપ.

શ્રી કવચ—તેરાના યુવરાજ

રાયધણજી સાહેબનું.

૨મી પ્રગટ કરનાર

કેશવરામ જાડશંકર દિવેદી

ટયુટર—તેરા.

અમદાવાદમાં.

મામાની હવેલીમાં યુનાઇટેડ પ્રીન્ટીંગ અને જનરલ

એજન્સી કંપની "લિમિટેડ" ના પ્રેસમાં

રશ્મીચંદ્રલાલ જંગરામે છાપ્યું.

સંવત ૧૯૪૩. સને ૧૯૮૭.

કીંમત રૂ. ૦૧ અથવા કવચી કોરી ૧.

પ્રસ્તાવના.

વિવાહ સમાન મનુષ્ય માત્રના મનને આનંદ પમાડનારો મહોત્સાહ ખીજો એકે નથી. એ અવસરની ધામધુમ, સ્થિતિ અને પદવીના પ્રમાણમાં હોય છે. ખધા દેશો કરતાં આપણા આર્ય દેશમાં એ પ્રસંગપર જે ધામધુમો, રચના અને માંગણિક વિધિઓ ચાલે, તે ખરેખર મનોહર અને અધિક આનંદ ઉત્પાદનવારી હોય છે. શ્રી તેરાના નામદાર માહારાજ શ્રી હમીરજી સાહેબના પાટવી કુમાર શ્રી રાયધણજી જેઠે દાકુભા સાહેબના શુભ લગ્નનું ભાગ્યશાળી મુહૂર્ત સંવત ૧૯૪૨ ના મહા વદ ૯ રાત્રી. તા. ૨૭ મી ફેબ્રુવારી સને ૧૯૮૬ ને રોજ હતું. તે પ્રસંગે થયેલી ધામધુમની આ મુખ્યત્વે હકીકત કવિતામાં રચી છે, એટલે તે વિશે આ પ્રસ્તાવનામાં પુનરાવર્તન કહેવાની જરૂર નથી. એ પ્રસંગપર દરેક કામની વ્યવસ્થા અને યોજના માહારાજ સાહેબે એવી યોગ્ય અને ઊત્તમ પ્રકારની કરી હતી કે તે વિશે દેશ પરદેશના તે અ-

વસરપર એકઠા મળેલા સુજ્ઞાનનો ચકિત થયા હતા.
અને એકે અવાજે તેઓ આ ઊત્તમ ગોઠવણીના વખા-
ણ કરતા હતા.

નામદાર માહારજી શ્રી હમીરજી સાહેબે આ
ખાખતમાં મને ઘણાં સારા આશ્રય આપ્યા છે, તે જ-
ણાવતાં મને ઘણા હર્ષ થાય છે. અને તે આ મારી
મેહેનતનું ફળ સમજવા કરતાં તેઓ નામદારની ક-
પાનું ફળ સમજું છું. શિવાય ખીજ સદ્ગૃહસ્થો અને
મારા પ્રિય મિત્રો તરફથી પણ સારો આશ્રય મળેલો છે;
જેથી તેઓ સર્વ સાહેબોનો હું આભારી છું.

આ મારો પ્રથમનો પ્રયાસ છે, જેથી તેમાં જે કાંઈ
ચૂક હોય તે સુજ્ઞ વાંચનારાઓ ક્ષમા કરશે, એ મા-
રી વિનંતી છે.

મું તો. } કેશવરામ ભાઈશંકર
તા.૧ નવેમ્બર સને ૧૮૮૬. } દિવદી.

અનુક્રમણિકા.

વિષય.	પૃષ્ઠ.
મંગળાચરણ.	૭
નૃપ કૂળ પ્રશંસા વર્ણન.	૮
મહારાજશ્રી હમીરજીના ગુણનું વર્ણન	૯
નવા મહેલનું વર્ણન.	૧૨
શ્રી ભુજ તેડવા પધાર્યા તેનું વર્ણન... ..	૧૩
વિવાહ જોવાની પ્રજાની ઊત્કંઠા.	૧૬
વિવાહની તૈયારીની શરૂઆત.... ..	૧૭
રાજગઢ શણગાર્યો તેનું વર્ણન.	૧૮
ખીજી અગત્યની તૈયારીઓનું વર્ણન... ..	૨૦
કંકોતરીનું વર્ણન.	૨૨
ભાયાતો વગેરેનું આંગમન	૨૩
રાજ્યસ્થાનોને આમંત્રણ કર્યું તે વિશે.	૨૪
સુમુહુર્ત કર્યા તા. માળા પેહેરી, તેની ધામધુમનું વર્ણન. ૨૫	૨૫
મુળીએ આપ્યું મુક્યું તેનું વર્ણન.	૩૦
રમત ગમતની શરૂઆત, વર્ણન.	૩૧
દાંડીયાની રમત વિશે.	૩૨
જેમાનોનું આવડું	૩૪
મહારાજાશ્રીજીનું સુકુંડળ પધારવું... ..	૩૫
કુલેકાં કોના કોના તરફથી દવાણાં તે વિશે ..	૩૮

કુલેકાનું વર્ણન.	૩૯
ઉપવિત ધારણ કરવાની હકીકત.	૪૩
મુળીએથી આણું આવ્યું તેનું વર્ણન.	૪૫
સામૈયાની સ્વારીનું વર્ણન.	૪૬
વરરાયના શ્રંગારનું વર્ણન.	૪૭
સામૈયાની સ્વારી જોવાની સર્વના મનની ઊત્કંઠા.	૪૮
વિચરતી સ્વારીનું વર્ણન	૪૮
વરકન્યાના મેળાપ થયાનું વર્ણન.	૫૦
પુરમવેશ સમે દીપમાળાનું વર્ણન.	૫૨
હસ્તમેળાપનું વર્ણન	૫૩
દંપતિના પરસ્પર પ્રેમનું વર્ણન	૫૩
આતસખાણનું વર્ણન	૫૬
ચારણ, ભાટને તાગ વહેંચ્યાની હકીકત	૫૭
કયા કયા રાજ્યો તરફથી પોશાક આવ્યા તેનું વર્ણન.	૫૮
પોશાકમાં શું શું આવ્યું તેનું વર્ણન.	૫૯
મહેમાનોને પોશાકો દીધા તેનું વર્ણન	૬૧
કસુંખા નિકળ્યા તેનું વર્ણન.	૬૨
ખુદાવંત મિરજાં મહારાજાશ્રીજીનું પધારવું
થતાં રૈયતે આપેલી આરીશ	૬૩
મહેમાનોનું રજા લઈ વિદાય થવું	૬૫
કરતાની વિનતિ.	૬૫

શ્રી કચ્છ તેરાના માહારાજા યુવરાજ,

કુમારશ્રી રાયધણજીના

વીવાહનું વર્ણન.

મંગલાચરણ.

દોહરા.

જય જય જગ વંદન પ્રભુ, જમદાધાર ગણેશ;
કરિષર વદન કપાળને, પ્રભુમિ સર્વ સુરેશ. ૧
શુભ પગરણમાં દ્યો સદા, દર્શણ દીન દયાળ;
સુર વર સિદ્ધિ રસદન પ્રભુ, શુધ યુધ સહિત કૃમાળ. ૨
જ્યાં તુજ ગમન ગણેશ ત્યાં, દુર અમંગળ દોશ;
તહાં. ઊતિમિર ન રહિ શકે, જ્યાં રવિનો ઉજ્જ્વલેશ. ૩
ભાગ્યવાન તુજ ભક્ત જન, રિદ્ધિ સિદ્ધિથી પૂર;
તુજ કરુણાથી સર્વદા, ત્રિવિધ તાપ સહુ દુર. ૪
મંગળ મૂર્તિમય પ્રભુ, તુજ દર્શણ અધ નાશ;
વિગ્ર હરણ મંગળ કરણ, સદા સદન સુખવાસ. ૫

૧ હાથી. ૨ ધર. ૩ અંધારૂં. ૪ પાપ.

નૃપ કુલ પ્રશંસા વર્ણન.

સવૈયા એકત્રીશા.

ચંદ્ર વંશના યાદવ કુળમાં છત્રપતી દેશજી રાય,
મહારાજા ધિરાજ મીરજં પશ્ચિમ દેશ પતી કહેવાય;
કચ્છ દેશ કોડીલો કહીએ જ્યાંછિ ભુજ નગર સંસ્થાન,
સદા અવિચળ રહો રાખ્યાનું પ્રસિદ્ધ પૂરણ જગમાં નામ. ૧
તેહ તણા પ્રખ્યાત પાટવી પ્રાગમલજી પામ્યા માન,
જેણે શુભ કીર્તિ વિસ્તારી દેશ વિદેશે રાખ્યું નામ;
રૈયત રાજ રહે નિરંતર એવાં જેણે કીધાં કામ,
સદા અવિચળ રહો રાખ્યાનું પ્રસિદ્ધ પૂરણ જગમાં નામ. ૨
જેના કુળ દીપક બે કહીએ રા ઐગાર કલૂભા સાર,
વિદ્યા ઊપર રહે વિશેષે જેના દિલમાં પૂરણ પ્યાર;
સુભ કિર્તિ પામ્યા બહુ તેથી ઉન્નવજ જય જામ્યો સૌ કામ,
સદા અવિચળ રહો રાખ્યાનું પ્રસિદ્ધ પૂરણ જગમાં નામ. ૩
દોહરા.

દેશપતી દેશજી તણાં, દીઠાં દિલ દરિઆવ,
મહારાજા કુમારશ્રી, હમીરજી શ્રી રાય. ૧
ચૌદ વિદ્યા ચોસઠ કળા, બત્રીશ લક્ષણ જાણ;
બુદ્ધિવંત બહાદુર બહુ, રાય યદુ કુળ બાણ. ૨
તરતિબ ગઠ તેરા તણા, ધણી સુચણનું ગાવ;
રૈયત સૌ રાજ રહે, પ્રીછી પુણ્ય સુપાત્ર. ૩
પુત્ર પાટવી પરમપ્રિય, દાકુબા દિલદાર;

મહા મનોહર સગુણ મય, રતિ પતિનો અવતાર. ૪
 વિવાહ કરવા તેમનો, ધરી ઉમંગ મન ધીર;
 વિચારે કીધો વિધવિધે, રૂડો રાય હમીર. ૫
 વર્ણન કરે હું તે તાણું, અદ્ય મતી અનુસાર;
 યથા યોગ્ય કહેતાં કહી, છેક ન પામી પાર. ૬

મહારાજાશ્રી હમીરજીના ગૂણનું વર્ણન.

હરીગિત છંદ.

મહિનાથ ગરિઅ નિવાજ જન પ્રતિપાજ કુળ દીપક રૂડો,
 રૈયત સદા રાજ રહે પરિપુર્ણ પ્રેમ ધરી જોડો;
 જોના પ્રસંશા પ્રતિદિને પસરો ધરમ ગુણ ધોરથી,
 એવા વિરોજિત આજ સહિત સમાજ રાય હમીરજી. ૧
 જોના પ્રતાપ પ્રચંડ રવિના તેજ આગળ આ સમે,
 અરિ વર્ગ તેજ વિહીન થઈ પદ કંજને આવી નમે;
 ધાયા અવર ધંધે ઉરે ડર પામિ ચોર અધીરજી,
 એવા વિરોજિત આજ સહિત સમાજ રાય હમીરજી. ૨
 સુખ મૂળ પરિજનને પ્રજના પ્રીય પ્રાણાધાર છે,
 મંભીરતાતો ગુણનાધિ સમ અન્ય ગુણ ભંડાર છે;
 વિખ્યાત જાદવ વંશમાં અવતંત્ર છે શૂરવીરજી,

એવા વિરાજિત આજ સહિત સમાજ રાય હમીરજી. ૩

લોચન તણા વિશ્રામને અવલોકતા લોકો સહુ,
ગત શોક થાતા થોક જ્યમ અવલોકિ દિનમણિને બહુ;
પાલણુ પ્રજનાં લાડ પૂરણુ પ્રેમથી આ વીરજી,

એવા વિરાજિત આજ સહિત સમાજ રાય હમીરજી. ૪

શુભ કામ ઠામોઠામ તૂરા ગામમાં રૂડાં દિસે,
જેની મનોહર સુભગ રચના ૧ પુસ્તકાલયના વિશે;

ગુણવાન નરે જ્યાં વાંચિ પુસ્તક પામિ જ્ઞાન ગંભીરજી,
એવા વિરાજિત આજ સહિત સમાજ રાય હમીરજી. ૫

સુખ ધામ મંદિરે સીંચતો આ પૂરમાં સિંધી તણાં;
સુધરે જહાં બલિબાલ બાળક બાળકી બહિમે ઘણાં;

પ્રુદ્ધિ વિશાળ ૨ નરેંદ્રને આશીશ આપે પ્રીતથી,
એવા વિરાજિત આજ સહિત સમાજ રાય હમીરજી. ૬

વડિ વૈદ્યથાળાઓ બની શ્રીમંત દિલ ઉદારથી,
આરોગ્યતા લઇ રોગીઓ આશીશ આપે પ્યારથી;

વિસ્તારમય સરોવર રચ્યાં જે બર્યો નિર્મળ નીરથી,
એવા વિરાજિત આજ સહિત સમાજ રાય હમીરજી. ૭

કોટી ડેવળો વેપારિ જેના રાજમાં રૂડા વસે,
દોષ્ટત દમામ તમામથી બરપૂર ૪ સદન શોભા દિસે;

વિચરે સદા દેશે વિદેશે વણજ કારણ વીરજી,
એવા વિરાજિત આજ સહિત સમાજ રાય હમીરજી. ૮

અલખત સહુ અલકાપુરીની આવી એ જાણે સહુ,

મેડી અઠારી માળ બારી ગોખની શોભા બહુ;
 જેમાં વસે ધનવાન પુણ્ય પવિત્ર વૈભવ વીરજ,
 એવા વિરાજિત આજ સહિત સમાજ રાય હમીરજ. ૯
 વૈભવ મહા અનુભવધિ પણ જાણ્યો ન જાયે જેમનો,
 નહિ પાર રિદ્ધિ સિદ્ધિ હીરા મોતિ માણક હેમનો,
 આશ્ચર્ય શું લક્ષ્મિ તણું સુકૃતિ નિધિ ગંભીરજ,
 એવા વિરાજિત આજ સહિત સમાજ રાય હમીરજ. ૧૦
 દોહરો.

કામ રવરૂપ કપાનિધી, પ્રભ તણા પ્રતિપાળ;
 ખમા હમીરજ રાયને, મતિ નિધાન મહિપાળ. ૧

ઈંદ્રવિજય છંદ.

બુદ્ધિ વિશાળ નરેંદ્ર તણા ગુણ વૃંદ કવી રસના થકી ગાતાં,
 હૃદય તરંગ ઉતંગ વધે ઉર સાગરથી હૃદ મૂકિ છલાતાં;
 આદિ કયો ગુણ હું વરાણું સહુ એકથિ એક દિસે ચડિઆતા,
 એમ મતી અકળાઈ પડે તવ માગુ સહાય પ્રભુ મતિ દાતા. ૧
 દોહરો.

મતિ નિધાન મહિપાળના, ગૂણ તણો નહી પાર;
 અલ્પ બુદ્ધિથી ઓમરૂં, આગળનો વિસ્તાર. ૧

નવિન જીવન રચવા તણો, મનમાં કર્યો વિચાર,
 હોલ કચેરી કારણે, કરાવવો આ બાર. ૨

જ્યાં ખેશી સરવે જનો, જુએ નાચ ગુણ ગાન;
 વળી રમત ને રોશની, આતસ મન અભિરામ. ૩

નવા મ્હેલનું વર્ણન.

રાગ-દાણુ ચાતુરીનો.

- નવિન મ્હેલની વિશેષ શોભા શી કહું ન્ને,
 દેવ ઇંદ્ર જીવન સમી ઉપમા લહું ન્ને. નવીન ૦ ટેક.
- તેડ્યા કારીગરો દેશ વિદેશથી ન્ને,
 શિલ્પકાર અને સ્તારું કહું કથી ન્ને; નવીન. ૧
- શુભ મ્હુરતે કરાવ્યું ખાત મ્હેલનું ન્ને,
 રૂંડે પ્રસંગે આ પગલું ભર્યું મ્હેલનું ન્ને. નવીન. ૨
- વેદ વિધિ કર્યું ખાત વાત શી કહું ન્ને,
 વાધો ખુશાલી અનેક વિધે જન સહુ ન્ને. નવીન. ૩
- બહુ દર્દ દામ કામ કીધું શોભતું ન્ને,
 ઇંદ્ર મ્હેલ વૃક્ષ સુખ ધામ ઓપતું ન્ને; નવીન. ૪
- ગોખ મેડી માળ જાળી આરી આરણે ન્ને,
 વિવિધ મૂરતી ડોરાવી રમુજ કારણે ન્ને; નવીન. ૫
- તેમાં કારીગરો દિસે શિલ્પ કારના ન્ને,
 જેણે કીધા ક્રિયા વિવિધ પ્રકારના ન્ને; નવીન. ૬
- તેમજ સુતારોનું કામ પાકા સાગતું ન્ને,
 મજબૂત ને ટકાઉ ન્નેવા લાગતું ન્ને; નવીન. ૭
- રંગ ભેરંગી ઢોળાવ ચુતા ઉપરે ન્ને,
 શોભા સ્વર્ગ વાસ વૃક્ષ ઉપમા ખરે ન્ને; નવીન. ૮
- હાંડી ગ્લાસ ગ્લુમર ફરનિયરો ગોઠ્યાં ન્ને,
 વિવિધ રીતથી અનેક ચિત્ર ઓઢ્યાં ન્ને; નવીન. ૯

બાંધી ચાંદનીઓ ચંદ્ર સમી શોભતી જો,
 જોઈ ચાતુરીને ચાર પૂતિ લોભતી જો; નવીન. ૧૦
 મહા મનોહર મેલ ક્યો રીતથી જો,
 વિવાહ પ્રસંગ તજી જાણી પ્રીતથી જો; નવીન. ૧૧
 જેથી મોઢે માગ્યા દામ દીધા સર્વને જો,
 પણ ધામ પુણું કર્યું ધરી ગર્વને જો; નવીન. ૧૨
 દોહરો.

મહા મનોહર આ રમ્યો, નવિન મેલ નવરંગ;
 સર્વ સ્નેહથી આદર્યો, વિવાહ તણો પ્રસંગ. ૧

શ્રી ભુજ તેડવા પધારતાં થયેલ હકીકતનું વર્ણન.

દોહરો.

મુળ પગરણમાં સર્વે, ગણપતિ તેડે જો;
 કમળ પતીને પ્રથમથી, તેડું કરવા તેમ. ૧
 પીત સહિતે પરવર્ષા, ભુજ બાણી આવાર,
 હાંથ ધણી છે ઉરમાં, સંગ કુટુંબ પરિવાર. ૨
 ભુજંગી છંદ.

ગયા ભુજમાં તેડવા માટ જ્યારે,
 યયા સર્વ શાન્તિ મુણી વાત ત્યારે;
 કરી વીનતી રાવજીને પ્રીતથી,
 પધારો તમે સર્વ શોભાજ તેથી. ૧
 રૂડો ધન્યરે દીન તો આજ આપ્યો,
 બહુ વીધથી હર્ષનો દીન આપ્યો;

પરીવાર સાથે લઇને હિતેથી,
 પધારો તમે સર્વ શોભાજ તેથી. ૨
 સમારંભ શોભા વધે આપ આવ્યે,
 વિશેષે રૂડા સજ્જનો સાથ લાવ્યે;
 સહુ દેશ માંહી વધે કીર્તિ જોથી,
 પધારો તમે સર્વ શોભાજ તેથી. ૩
 થશે સર્વ સુમૂરતાં આપ આવ્યે,
 વળી સર્વ કુટુંબને સાથ લાવ્યે;
 રૂડી રીતનો લાવ લે સર્વ જોથી,
 પધારો તમે સર્વ શોભાજ તેથી. ૪

હરીમિત છંદ.

સુણી વાત એવી જાહરે આનંદ વાદ્યો મન વિગ,
 બહુ હર્ષના ઉત્કર્ષથી મહારાઓ જોડ્યા તે વિશે;
 ઉત્તમ દિવસ અવલોકતાં દિન આજ સમ નવ જાણીયે,
 બહુ હેંશથી સહુ આવશું જોડ્યા મનોહર વાણીયે. ૧
 ધન ધન્ય જાણો દિવસ આજે ધન ધડી પલવાર આ,
 મનમાં મહોત્સવની વધી અતિ હર્ષની ઉત્કર્ષતા;
 વીવાહ ભ્રાત સમાન નહિ મનમાન અવર પ્રમાણીયે,
 બહુ હેંશથી સહુ આવશું જોડ્યા મનોહર વાણીયે. ૨

પણ હાલમાં તે સમયને બે માસની તો વાર છે,
 મોટે અમોને હાલતો મોકુફ કરવું સાર છે;
 આવે નજીક મંડપ તણે શુભ વસ્ત્ર બ્યારે જાણીયે,
 બહુ હેંશયી સહુ આવશું બોલ્યા મનોહર વાણિવે. ૩

દોહરા.

વિવેક સહિતે વિનયથી, બોલ્યા રાઓ સુન્દણ;
 શુભ અવસરમાં આવવા, કાકા પ્રત્યે વાણ. ૧
 રાય હમીરે હર્ષથી, આગ્રહ અતિશય કીધ;
 તારે મહારાવે વળી, અનુપમ આત્મા દીધ. ૨
 આપ સાથ આ અવસરે, આપણ પ્રૌઢ પ્રતાપ,
 વડિલ માતૃશ્રી સુર્યા, ગુણ ગંભીર અમાપ. ૩
 તેમજ સાથે છે વળી, કુષળા શ્રીજી સુન્દણ,
 રાજનીતિ ગુણ કૃષ્ણતા, વિધવિધ બુદ્ધિ નિધાન. ૪
 તેઓ હાલ પધારશે, તેરે આપનિ સાથ;
 અમે લગ્ન પર આવશું, બોલ્યા શ્રી જુજ નાથ. ૫
 વિવેક વાતે વિનયથી, સર્વ યયાં રજિયાત;
 તારે રાય હમીરજી, વિનયે બોલ્યા વાત; ૬
 હાલે આત્મા આપની, પામી જઈએ ઘેર,
 પણ મંડપ પર આવવા, અમ પર કરશે મ્હેર. ૭
 એ રીતે વિનતી કરી, રજા લઈ સહુ પાસ;
 સાથે માતૃશ્રીજીને, બેન વળી સાક્ષાત. ૮
 તેડી સાથે તેમને, સર્વ યયાં વિદાય;

આનંદ અતિથય ઉરેમાં, પોંચ્યા તેરા માંય.	૯
વધ્યો હર્ષ પુરિજન સહુ, બાળ વૃદ્ધ નર નારે;	
આ શુભ અવસરે સર્વને, આનંદ અપરેમપાર.	૧૦
વાળે વાળં વાજમાં, તોપ બહાર પણ થાય;	
માનુનિ મનગમતાં મળી, મંગળ ગીતો ગાય.	૧૧
સામેયે પુરિજન સહુ, નગર બહાર સૌ જાય;	
હેતે શ્રીકૃષ્ણ હાથ લઈ, જઈને લાગ્યા પાય.	૧૨
એ રીતે આનંદથી, સર્વે આબ્યાં ઘેર;	
શુભ ઉતારા સર્વને, આપ્યા રૂડી પેર.	૧૩
આન પાન મન બાવતાં, વિધ વિધ નિત્યે થાય;	
શુભ પગરણનો ત્યારથી, આદર મંગળ થાય.	૧૪

વિવાહ માટે પ્રજાની उत्कंठाનું વર્ણન.

દોહરો.

જે ઉત્સાહ અપારના, દર્શણનો દિન રાત,	
હાખો ઉર અભિલાખછે, વરણું પ્રથમ તે વાત.	૧
છપ્યો.	

તરૂણ નારિ નરે સર્વ, એમ ઉર માંહિ વિચારે,
 નૃપવિવાહ નિરખણું કોડથી આપણ ક્યારે;
 વધ નારિ નરે તણા ઉતાવળ ઉરમાં અતિશે,
 બાળ વૃંદની તેમ, મળ જોવાની મીશે.
 મિર માગણ ચારણ બાઠને, પરવાની આશા ધણી;

નૃપ કુંઝર વર થાશે તદા, આશ પુરાશે આપણી. ૧
 એમ સપ્રેમ હમેશ, રાજકુળ કુંઝર લગનના;
 કરે વિચાર સકોડ, મોહભર હૃદય મગનના.
 ભલિ મતિના ભાયાત, માણવા મોજ ભલેરી;
 આપુરતા પુત જીએ, વાટ આ અવસર કેરી.
 મુત્સદી વર્ગના મન વિશે, ભૂપ લગ્ન અવસર તણી;
 જોવાય વાટ જે આશથી, ક્યું ન પ્રગટ કરિ તે ઘણી. ૨

દોહરો.

થતો વિલંબ વિલોકિને, પ્રગટ થવામાં પ્રાય;
 અકળામણ આનંદને, થાતી કેમ સમાય. ૧
 મુગધાના તન મુલકનો, જવ જોયન નૃપ થાય;
 વધ ઘટ અંગ પ્રદેશની, કળ બળવડે કળાય. ૨
 તેમ કુંઝરના લગનનો, ઉમંગ રાય હમીર;
 સગવડ પડતું સહુ કરે, મનમાં રાખી ધીર. ૩
 લગ્ન કુંઝર કોડામણા, રાયધણ રાય મુજણ;
 અંદ્રમૌલી સમ શોભતા, જાણે પ્રગટયા ભાણ. ૪

વિવાહ માટે તૈયારીની શરૂઆત.

માહિતિ હંદ.

પગરણ અતિ પ્રીત માંડ્યું પૂછી મુહૂર્ત,
 મહત મતિ નિધાને માંડિ તૈયારિ પુર્વે;

૧ સહિત. ૨ જોયનવંતી. ૩ મહાદેવ.

(૧૯)

કુંઝર લગન કેરો આ મહોત્સાહ જેવો
ઉલટયિ કરવો છે આ સમારંભ તેવો.

વસંતતિલકા છંદ.

તૈયારિ લગન તણી મગ્ન થઈ કરેછે,
વસ્તુ અનેક સવિવેકથી સંગ્રહે છે;
લાખોયિ લેખી ગણતી ન થતી હજારે,
વેપારિ લાભ થકિ રાજિ થતા વધારે. ૧
બહોળાં દુકૂળ અતિ ઉત્તમ શાસ્ર શેષાં,
મોંઘાં મુલાં વળિ મનોહર જે બનેલાં;
જે કીધિ બહોરત વિવાહ પ્રસંગ બાણી
કહેતાં સહુ વરણિ યાય થકીત વાણી. ૨

દોહરો.

રાય હમીરે શીઝથી, વિધ વિધ દેશ વિદેશ;
ઉત્તમ માત્ર મગાવિને, ભરતી કરી વિશેષ. ૧

- ❦ -

રાજગઢ સળગાર્યો તેનું વર્ણન.

કાવ્યછંદ.

યથાયોગ્ય મતિ શક્તિ, પ્રીછિને પૂરણ કામે.
નિમ્યા નિપુણ મંત્રિએ, કામદારો બહુ કામે. ૧
નગર તેરા ભલિભાત, થવા ત્રાંભાવતી પુદ્યે;
માંડ્યું શણગારવા, ઉલટયી હૃદય પ્રકલ્પે. ૨
પુરિ કેરાં પ્રતિધામ, ચાંદની સરખાં ઝુને;

- કરવાને શરૂ કીધ, કારિગર ધણા નિપૂણે. ૩
- મનહર નૃપ મંદીરે, રાજગઢ દ્રઢ ઓપાસે;
શિખર ગંગન ચુંગિત, ભવ્યપણું તેનું બાસે. ૪
- હેમ કળશપરે કરે, કિરણ રવિના ચળકારા;
વિદીકિત દેવજ કરે, વળી પવને ફડકારા. ૫
- શણગાર્યો જે નવિત, મહેલની શોભા આગે;
ઇંદ્રબુવનની અમિત, લલિતતા તે લધુ લાગે. ૬
- નિત્યની શોભા થકી, અધિક શોભા કરી એવી;
લગ્ન પ્રસંગે બની, ઝાઝિ તે જોવા જોવી. ૭
- અંતઃપુર એ સમે, સર્વ શિર મોર પ્રભાએ;
સ્વચ્છાંતરે શુભ અન્યું, વિશદ અભિ કળિ ચુનાએ. ૮
- ધણા દિપેછે ગોખ, જરૂઆ ઝુકી રહ્યાછે;
ખારિ જાળિ અટારિ, ત્રિવિધ રંગે રંગ્યા છે. ૯
- તમામ શોભા તેહ, વરણવી પાર ન પામું;
વળિ અતિ શોભા એહ, જોઈ મુજમતિ લધુ સામું. ૧૦
- દેવજ પતાકા અને, તોરણો ઠાંમો ઠામે;
ત્રિલોચન મન મોહવા, ફંદ રમ્યો શું કામે. ૧૧
- નરનારી મન અગો, પકડવા સ્મર પારધિયો;
નવિત નાંખી શું જાળ, એવિ શોભા બની અધિયો. ૧૨
- જ્યાં ત્યાં રોપિત સ્થંભ, રાજગઢ રઢિયાળામાં;
શિર ફાનસ ગોઢવ્યાં, રોશની કાજ નિશામાં. ૧૩
- દિપ પ્રગટે તવ દિપે, શોધી ઉપમા કહું સારી;
જે મુજમતિ અનુસાર, સુણો સજ્જન નરનારી. ૧૪

કુમારમી રાયધણ, તણા શુભ લગ્ન સમાજે;
 નિકળ્યા શું પાતાળથી, મણિધર જોવા કાળે. ૧૫
 ખતિ શિખા થોભતી, દિપ ફાનુસ હસતકની;
 મણિધરની શું દિપે, મહા મણિપો મસ્તકની. ૧૬
 મુખ્ય પ્રવેશક દ્વાર, ધામ શોભાનું નિહાળો;
 લક્ષ્મિ ભુવન સમ અપો, રાજગઢ અતિરૂપાળો. ૧૭
 દોહરો.

મહા મનોહર રાજગઢ, શોભા સદન અમાપ;
 જડુકુળ નૃપતિ વસે જહાં, બહુ પ્રજ્ઞના બાપ. ૧

બીજી અગત્યની તૈયારીઓનું વર્ણન.

ચોપાઈ ત્રીતાળી.

(મારી ઓખા બાઈરે શબ્દણાં, તમે વરત કરોને અણ્ણાં.)
 પામ્યા પરિજન નવિન પોશાક, ફેટા રેટાને ડગલા ઘણાક;
 સિપાઈ માવને ડગલા નવાળે, દીધા શિરપાવ સહુ મુખ કાળે. ૧
 સ્વાર સર્વ જીન તે દીન, સર્વ સામાન સાથ નવીન;
 દાથી વર્મને સાળ રૂપાળા, કોર પાત્રવ બેઠ કચાળા. ૨
 કથી હર્થની વાત કહાણી, પ્હેરી ઓઢીને ત્યાળેછે પાની;
 બણી ઢાણ બહુ તે સર્વ વેશે, રાજદ્વારમાં નિકળે પ્રવેશે. ૩
 અન્ય આબણનો નહી પાર, મોંઘી કીમતના મૂલદાર;
 અમ્મનાં બહુ હેમ પલાણ, સ્વર્ણ શાંકળો કોટની જાણ. ૪
 રત્ન જડિત પલાણ રૂડેરાં, જેનાં વિષે વખાણ વડેરાં;

- ઝાંઝી શોભત જરિની ઝુલો, ફરતાં રેશમી રંગિત ફૂલો. ૫
 સોનાં રૂપાની બળદ શીંગડિયો, ધુધરમાળાઓ ધમતી વડિયો;
 આદ્ય ભરજરીના અગણીત, પેખી જોતાં ઉપજતી પ્રીત. ૬
 પાખર બાપર સાંજે દાહો, નહોં પાર તેનો તો નિહાળો;
 શોભે રાજ સમૃદ્ધિ સભૂષી, એકે અંગે દિસે નહીં ઉણી. ૭
 જાણે ગંબીર પ્રોઠ મુબાગી, શોભે પતિ મહનિતી મુઘડાંગી,
 રાજ લક્ષ્મિ અનર્ગળ એવી, યાદુ વંચતી અનુકુળ દેવી. ૮
 ચોક ચોટાં બજારને પોળ, દીસે રંગથી ઝાકમ ઝોળ;
 નૃપ કુંઆરના વિવાહ નિરખી, રૈયત સર્વ હૃદયમાં હરખી. ૯
 આણી અંગમાં અનુપ ઉમંગ, શણગાર્યું નગર નવરંગ;
 છાંટી ચોક આગણતાં સુધારો, પૂરે મંગળ સાથીઆ નારી. ૧૦
 તરીઆ તોરણ નેહ નવજનાં આંધિ લોક અશોક પાલવનાં;
 રાખે સ્વચ્છ મુઘડ ધરબાર, ઉત્તમ વસ્ત્ર ધરે નરનાર. ૧૧
 સર્વ તૈયારી કરે સ્વલ્પ કાળે, રાતદિન મચિ હર ઉજમાળે;
 શી હું વરણું નગરની શોભા, બની સુરવર મુન્દી મન લોભા. ૧૨
 રજવાડી પરણાની બ્યારે, જાણે બીડ યાથે બહુ ભારે;
 ઉત્તમ સ્વચ્છ કરાવ્યા ઉતારા, તેમાં સામાન ગોઠવ્યા સારા. ૧૩
 નીમ્યા શરેભરા કારણ મહેતા, તેતો હાજરા હાજરે રહેતા;
 રાખે સર્વ પ્રકારે તપાસ, કરે તેમાં ન કાંઈ કચાસ. ૧૪
 થઈ મન ગમી સગવડ જાણી, ત્યારે પ્રેમ હૃદયમાં આણી;
 દોશ સર્વ અમંગળ દાટી, લખી કુંકોતરી કુંકુ છાંટી, ૧૫

કંકોતરી મોકલી તેનું વર્ણન.

દોહરા.

- કોડે કુંકુમ પત્રિકા, લખી સુવર્ણ લક્ષીત;
મોકલિ મુઠ્ઠે મુલકમાં, પૂરણ ધરીને પ્રીત. ૧
- “સ્વરિત શુભ સ્થાને સદા, સુખન વસો સુખ રૂપ,
તરતિબગદ તેરા થકી, અદકી વાત અનૂપ. ૨
- મહાપ્રતાપી સર્વ સુખ, મૂળ યદુ કુળ અંદ્ર,
હરણાનિધિ પતિ કચ્છમાં, નિર્મળ જુદિ નરેંદ્ર. ૩
- લખીતંગ મહારાજ મી, કુમારમી યુત સાત,
યદુકુળ અંદ્ર હમીરજી, લખોયે આ શુભ વાત. ૪
- દિર્ઘાયુ ચીરંજીવિનો, લગ્ન મહોત્સવ જોહ;
કુમારઓ રાય ધણજીનો, નિરધારો ધરી નેહ. ૫
- મહાવદી તવમો દિને, શૂભ શનીશ્વર વાર;
તે પર સૌને તેડિને, સગાં મિત્ર પરિવાર. ૬
- પ્રેમે અંહિ પધારશે, સમય જાણિ સુખકાર;
તમ આવે મંડપ તણી, શોભા વધે અપાર.” ૭
- કુંકુમ કેશર જાંઠિને, લગ્ન પત્રિકા સાર;
મોકલિ દેશ વિદેશમાં, દિલમાં આણી પ્યાર. ૮
- વિનય પત્રિકા કેવડી, કુંકુમ પત્ર સફોડ;

સુવર્ણાક્ષરથી શોભતી, મનહર વર્ણ મરોડ.

૬

ભાયાતો વગેરેનું આગમન.

દોહરા.

કુંકુમ પત્રી રૂપી શશિ, મ્હેરામણ મેમાન;

વિલોકિ ભરતી શહેરમાં, વધિ સ્થાં કરે વખાણ. ૧

ભલિ મતિના ભાયાત બડ, પામું ન ગણતાં પાર;

અહો નીચ આત્મા વીથે, નૃપને અનુસરનાર. ૨

કુમારશ્રીના મંડલિકો, રૂપ ગુણે રમણિક;

ખણિ ઠણિ આત્મા તે બહુ, અદકી લેઈ અનીક. ૩

રથ ગાડી ઘોડા તણી, સ્વાડી વિથે સોહાય;

સૌ (રેવાળા) લોચી આણે દડી, બ્યમ જગ રેલા ભાય. ૪

કમર કમરી વાંકડી, જો રાજા જમ દત;

સુવર્ણ યુગ સમથેર કર, આપક બ્યમ ધરેત. ૫

બહુ કપરા બેગડિમુછે, દાસે કોઈ દ્રઢ અંગ;

નજરાણા પોશાક લઈ, આવ્યા લગત પ્રસંગ. ૬

પ્રેમજ ઘણાક પગવતો, શામદ શૂર અનેક;

ઠાઠ કરી ઠાકર ઘણા, આવ્યા તહાં અનેક. ૭

કવિયો આવ્યા કોડથી, પંડિતનો નહી પાર;

મહસ્ત્ર નામાંકિત ઘણા, આવ્યા હુથ અપાર. ૮

મંગળ મુખિયા મુલકમાં, જગત ખેલ જાહેર;

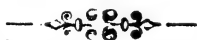
જથે જથે આબ્યા જુઓ, બવાઈઆ બલિપેર. ૯
 નાટક મંડળીઓ નવી, આવી ત્હાં અનૂપ;
 લાભ જાણિને લક્ષધા, બના રિઝવવા ભૂપ. ૧૦
 કળામંત જન કેરૂં તો, કરી શકું શું લેખું;
 જ્યાં ત્યાં સાજ સહિત ઘણા, દિપના નજરે દેખું. ૧૧
 ખાંધ તુટે જ્યમ બળ કરી, આવ્યે નીર અપાર;
 મિર માગણ ચારણ તણી, આવક તે અનુસાર. ૧૨
 લેઈ જાય ધન માલ બહુ, દેઈ જાય આશીશ,
 વળિ કિર્તિ નૃપતી તણી, ફેલાવે દશ દીશ. ૧૩
 બીડ થવા લાગી ઘણી, નહીં પગ મેલ્યા માગ;
 નૃપતિ લગ્નને નીરખવા. ઉર માંદી અનુરાગ. ૧૪

રાજ્યસ્થાનોને આમંત્રણ કર્યું તે વિશે વર્ણન.

દોહરા.

સાદર નૃપતી સર્વને, તરત તેડવા કાજ;
 રજવાડાની સીતથી, તેડું કિધ મહારાજ. ૧
 જમનગરના જમશ્રી, યશવંતા જાહેર;
 યુણવંતા ગોંડલ પતી, રાજકોટ તિહિ પેર. ૨
 ઓખાના વાઢેર તમ, મોરબિ પતિ મહેર;
 સાદર તેડું સર્વને, પ્રિત વધવા શુભ પેર. ૩
 બિકાનેર બંકો ધણી, જે રણધિર રાઠોડ;

મહિપતિ જ્ઞેશજનરના, કુળ ઉજ્જવળ અતિ કોડ. ૪
 અતી સુદૃઢ ગઢ ઇડરના, ધણી ગુણે ગંભીર;
 આલાકુળ શિરતાજ મણિ, પ્રાંગપ્રા પતી ધીર. ૫
 ગુણવંતા ગાંગડ પતી, મહિપતિ જે મછીઆવ;
 તેડું કીધું તેમને, રૂડો લેવા લદાવ. ૬
 વીમળ વાંકાનેરને, ત્યાંના સૌ ભાયાત;
 તેડાવ્યાછે સર્વને, સ્નેહી ધણા સાક્ષાત. ૭
 જશવંતા લીંબડિપતી, વિમળ ભૂપ વઢવાણ;
 સંબંધી સ્નેહી સહૂ, નૃપ ત્યાંના નિવાણ. ૮
 પાલીતાણે પ્રીતથી, ભાવે ભાવનગર;
 સ્નેહ સહિતથી સાચલે, તેડાં કીધાં તર્ત. ૯
 તેડાવ્યા ત્યાં સર્વને, મોકલિ જન માહેર;
 લગ્ન પ્રસંગ લલિત પ્રિછી, પ્રિત વધવા શુભ પેર. ૧૦
 સરવે રાજ્ય સ્થાનથી, લઈ પોશાક અમૂલ્ય;
 હિરા મેતિ મણિ હારડા, દિવ્ય ધણાંક દુકૂળ. ૧૧
 આવ્યા જન ત્યાં અતિ ધણા, સહિત દાક બનિ ઠીક;
 એ સહુના આવ્યા યત્રી, ઉપજ્યો હર્ષ અધીક. ૧૨

સુમહૂર્ત કર્યા તથા માઝા પહેરી, તે

પ્રસંગની ધામધુમનું વર્ણન.

છંદ ઇંદ્રવિજય; આલ સવૈયા.

હર્ષ અનેક વિધિ ઉપજ્યો, ઉર તે ન શકાય કહી વચનોથી;

બીડ યદ્ પુરમાં પુરઆહિર, જાહિર સ્થાન અનેક જનોથી;
 થાય કુળાહળ તે બહુ દૂરથી, સુદ્ધ સુણાય ભલો મવણોથી;
 માનવીનો શુંમહોદધિ સુંદર, ધૂધવનો મધુરી લહરોથી. ૧
 ભૂષિત આબુશણો આગણીતથી, અશ્વ અનૂપ અનૂપ પલાણો;
 વાર ૧ વધુ ધમકાવતિ ધૂધરી, ભાવ ભલો દરશાવતિ જાણે;
 અશ્વ રથોયિ અને કવિથી કેભરી, જાઈ શકે જન જ્યાંથી પરાણે;
 મારગમાં તલ પૂરત મારગ, વાત કહું બીડની શી હું વાણ્યે. ૨
 ખેરખ આરખની ધરી આયુધ, ખડ્ગ ખુલે બહુ સ્વાર ઉમિલા;
 પૌઠ કવાયદ બંધનું પેદળ, સાયુધ આપિ ઉમું સહુ પહેલાં;
 વાગતું રાગયિ બેડ મનોહર, ભિરિ નફેરી તણા સ્વર ભિળા;
 કાન પડ્યું ન સુણાય કશું તહીં, હર્ષ ધણે ચક્રમૂર બનેલા. ૩
 માનુની મંગળ ગાય મનોહર, વેદ ધુનિ મળી વિપ્રો કરેછે;
 ચારણ માગણ બંદિ ચહૈદિશ, ભૂપ યથે પરિપૂર્ણ ભરેછે;
 ગાયકતે ગુણ લાયકનાં મુખ દાયક ગાન મુખે ઉચરેછે;
 વાર વધુ દરશાવિ ૪ અમીનય, નૃત્ય કરી જન ચિત હરેછે. ૪
 એમ અલોકિક દાઠ અથાગ કરી દરખાર ભર્યાં સુ પ્રસંગે;
 શી કહું તે રચના વરણી મુખ, માળ ધરી મહિપાળ ઉમંગે;
 ઉત્તમ પાથરિયા ગલિયા પર, પાથરણાં જરિનાં નવરંગે;
 ૫ ઉર્ધ્વ ઉલ્લસ દિપે જરિના બહુ, આ કરિ કારીગરી શું ૬ અનંગે. ૫
 શોભિત સન્મુખ એક સિંહાસન, આસન સુ ધંદ્રાસનનું છે;
 સ્વર્ણ મહ્યું રચના રચીરા કરિ, મોહક જેહ યુની મનનું છે;
 સ્થાન ભલા વિશરામ તાણું સહુ, સભ્ય જનો તણા લોચનનું છે;

સર્વ સુકૃતની મૂરતિ રોય હમીર તણા કુંવરાધીનું છે. ૬
 દેહ રુકુળથી ખેશ બનાવિ, સજી શણગાર અપાર શરીરે;
 ઠાકર સહુ હીક ડાહ યદ, કરે ઝાલિ કૃપાણુ ધરે પગ ધીરે.
 સુલસદી લરકરી વર્ગ તણા નર, સામદને ઉમરાવ અમીરે;
 પુણી ભરે દરબાર ખિયોખિય, આ સમયે ઉપમા અવધી રે. ૭
 દોહરા. •

અનેક શુભ આજીશણે, કરી અલંકૃત કાય;
 નવલ સુવસ્ત્રે નિરખિયા, નરવર જે વર ર. ૫. ૧
 મરડી બાંધ્યું મોળીઝં, શુભ શિરપેચ સુહાય;
 ત્રિલોક્ય મોહક તંગને, મણિ મોતી નિરખાય. ૨
 હીરા મોતી મણિ રેમંજુના, હૃદય હીંચતા હારે;
 ગ્રહ અનેકમાં ચંદ્ર જ્યમ, શોભે નૃપ અનુસાર. ૩
 ઉપવિત^૩ જ્યમ અંગે ધરિ, હીરે જડિત હમેલ;
 બાજીબંધ બહુ મૂલના, બૂશણુ સર્વ ધરેલ. ૪
 સ્વયં કરે શણગારનું, વણું હું આ વારે;
 કરે કૃપાણુ ધરી નિશાં, નૃપતિ જવા દરબાર. ૫
 રૂપરિવેષિત પરિજન યકી, ધીરે વિચરે ધીરે;
 આપ આગમન સુચવતા, નકીબથી ગંબીર. ૬

હરીગિત છંદ.

જય જયતી તેર નાથ કહિ પદ્મિન સાથ આશિશ આપતો,
 છડિદાર માર્ગ મુકાવતા જન અન્ય કરવા જાપતો;

૧ વચ્ચ. ૨ મનોહર. ૩ જનોઈ. ૪ ચિંટલાએલા. ૫ પ્રાણણ.

સહુ સભ્યનાં ચિત અજિત કરિ અતિ અમિત હર્થ વધારતા,
દરબાર બર દરબારમાં આવ્યા ધિરે પગ ધારતા. ૧

ઉભા થયા સરવે સભાસદ હર્થમય તેણે સમે,
“ખાવીદને ખમ્મા” કહી નરવર તેણે ચરણે નમે;
શસ્ત્રાશ્રના ખખણાટ બિડમાં ભૂમિ પર આભૂષણો,
સંભારતાં મીસલ જવાનો. સર્વને મન ભય ધણો. ૨

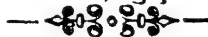
છડિદાર કરિ પોકાર યાવા અદબ સર સ્વર ગંબિરે,
સહુને કહે તે સુણી સર્વ સંકોચથી બેસે ધિરે;
સિંહાસને નૃપવર સુખાસન દેખિ કુંકુભિ વાગિયાં,
મધુરે સ્વરે સુણી બેનડ જન સહુનાં હૃદય અનુરાગિયાં. ૩

મોમાઈ માતાજી તણી પ્રીતે પ્રથમ પૂજા કરી,
સુખ મૂળ મંગળ મોદ વર્ધનિ, માળ વર રાયે ધરી;
વરણું શું તે અવસર થયો આનંદ આખા પૂરમાં,
ધન મર્જનાસમ વૌપ છુટે ઉપરા ઉપરી શૂરમાં. ૪

“બહુ જીગ જીએરા” ગીતમાં વાજીવ લાગ્યાં વામવા,
નોખત નગારાં ઢોલ ભરી બૂંગોળો ત્રાંસાં નવાં;
વરણ્યો શું કંચન મેઘ છાંટયાં એમ કેશર છાંટણાં,
આંધી શુભાલભિ એવિ મુખ્ય નિરખાવના જન કો તણાં. ૫
ગૂલાલમય ખંખેરતા જન દાદિ બકુટી પાંપણો,
હત્તમ બિજાનાપર દિસે ૧ કર્દેમ યુત્ત્રાલ તેણો ધણો;
ગણતી ન રહી અપર તેણી શીસા ધણા ત્યાં ઢોળતા,
ધણું છાંટિયું ગૂલાબજળ કહું કયન મન સંકોચતાં. ૬

આનંદ સાગરના ૧કતંગ તરંગની છોજો ઉડે,
 તેમાં ઝિલે બહુ લોક કેરા થોક યત્ન મહાવડે;
 શુભ મુર્તિ તે દિનથી થયાં પાટે ગણેશ પધારિયા,
 મંગળ ક્રિયા સહુ ચાલતી થઈ વિપ્ર માત્ર વિદારિયા. ૭
 પ્યાલા છલાતા ત્યાં બર્ષા ૨આડુ ૩શૂરાના એ સમે,
 પીનારને અતી આગ્રહે પાયા સુણો સજ્જન તમે;
 શૂરા કમુંબા એ રીતે પીવાઈ રહેતાં પ્રીતથી,
 વિધિવત વિસર્જન થઈ સભા આનંદ મન અગણિતથી. ૮
 દોહરા.

તે દિનથી જન સહુ તણે, ઉર આનંદ ન માય;
 પેરિ માળ પૃથ્વી પતિ, શુરપતિ સમ સોહાય. ૧
 લઈ લઈ નામ નરેશનું, સકળ સુમંગ ધામ;
 મંગળ ગિત મધુરે રવરે, તરણી ગાય તમામ. ૨
 સાંજ સવારે નગરની, માનુની મળી તમામ;
 જથે જથે થઈ જુગતિથી, ગાય ગીત ૪અભિરામ. ૩
 પ્રસંન મુખ સુખ પામતી, ખોલે લૈ ખારેક;
 ધર ધરથી સહુ ગોરીઓ, આવે મળી અનેક. ૪
 હોંચ લેતિ સહુ હોંશથી, તાળ ગતીમાં તેહ;
 ફરે સરખિ મળિ કુદડી, નીરખી ઉપજે નેહ. ૫
 એમ દિવસ આનંદમાં, જતાં ન તેહ જણાય;
 વર્ણવું આગળની વિગત, સુણી આનંદ પમાય. ૬

મુઠ્ઠીએ બાણું મુક્યું, તેનું. વર્ણન.

દોહરા.

મંગળ મુહૂર્તે મૂળિએ, મુક્યું આણું મહોપ;
શું વર્ણવી શકું હું મુખે, તે રચના તરતીખ. ૧

રાગ લાવણી. (ચાલ સવૈયા એકત્રીશાની.)

ભરી સભા અતિ નૃપતિ બિરાજે સુધડ શ્રીમંત ગિર છત્ર ધરી,
ન્યમ અગણિત ગ્રહમધ્ય ^૧અમિનિધિ શોભે જગ પરિતાપ હરી;
પ્રિતિયુત પીયુષ ^૨દરશાવે કહો કુંકુમા ભરી કોરે;
ઉછરે હોળ હરશ સાગરના તે સમયે બહુ વીનાંદે. ૧.
ભરી છાણો અજંકાર અતિશે દિપ્તી દુકુળની અતિ દેખી,
તેજ થકી અંજનય આંખ જો નાર તણી, શકે શું લેખી;
કીધી મંગળ ક્રિયા સભામાં નિરખી નરવર હરખાવે,
આણું મુકે પછી મૂળિએ, અંત ઘણીએ ઉર માંયે. ૨
ગાળે વાળે સહિત સમાજે નિકળ્યું આણું બહુ વિધથી,
સાથે સ્વાર પેદળ રથ ગાડી ^૩શકટ વાહનો રિધ સિધથી;
કેશરિરંગ છાંયો સાજનપરે, ^૪હેમજ્વલદ શું ઝડી વરસે;
^૫અન્ન ગુલાસે છાયો દીસે, ^૬રક્ત વાદળી ભુમિ પરસે. ૩
અતર ગુલાબ ગુલાલ ઘણાથી શેરીમાં સ્ગંધ વાળો,
કેળવાયો કુંદમ ચરણથી અધિક સત્યતા તે ન્યાળો;
નરનારી નીરખી સ્નેહેથી પરમ ધરમ એ વાત પ્રિછી,
નિર્વિશ્રી આશીસે આપી અધિક કુશળ અંતર હંમછી. ૪૨

૧ એક. ૨ અમૃત. ૩ ગાડાં. ૪ સોનાનો વરશાદ.
૫ આકાશ. ૬ રાતી.

દોહરો.

કુશળ હજીતાં કોડથી, નગર તણાં નરનાર;
મૂક્યું આણું મૂળીએ, શોભા અપરંપાર. ૧

— ❀ —

રમત ગમતની શસ્ત્રાત, વર્ણન.

નારાય છંદ.

બહુ પ્રકાર ભૂપ લગ્નતા બક્ષા સુપ્રેમથી,
તમામ ધામ ધૂમ જગત હીત રીત નેમથી;
ભરી કચેરિ ભૂપ રૂપ ધામ નીરખી સહુ,
વળી કુમાર ઓ રેતીપતી સમા દીસે બહુ. ૧

ભરી કચેરી નિત સાંજના ખિરાજતા સહુ,
વિવિધ રંગ રાગ તાત ગાન થાયછે બહુ;
હલક અંધ ખોલતા દશોદિ કાવ્ય કોડથી,
વળી છટાચિ વિદ વાળિ તાળ અંધ જોડથી. ૨

મધૂર સ્તર સર્વ સમ્યતાચિ ગાય ગાયકા,
વળી નિપૂણ નૃત્ય ગીત આદરેજ નાયકા;
૧ કટાક્ષ ફેંકતીજ લક્ષ હાવ ભાવથી ઘણા,
૩ મનોજ બાણ નેણના ધનુષ્યથી નહી મણા. ૩

પ્રતાપને પ્રભાવ પૂરનાથનો ઓપાવનાર,
ઘડી ઘડી કરે નકી પુકાર ત્યાંહિ ઓપદાર;
અફીણ પાય એક કોર સર્વનેજ ઘોળિને,

પિનાર લોક રંગ દેઈ જૂજ નાંખિ દોળીને; ૪
 મધૂર હેર લાવનાર નેત્ર માંહિ લાજિને,
 વળી મુરા પિવાય ત્યાં ભરી ભરી પિયાજિને;
 બહુજ ધામધુમ એમ થાય નિત્ય મુનવી,
 કથી કચમે શેઠજ બુદ્ધિ અધપવાન કો કવી. ૫

દાંડિયાની રમત વિશે.

દોહરો.

વિશાળ મોક વિશે વડી, સગવડ કરી સકોડ;
 રાસ રમણ સરખી રમત, કરવાને ધરી કોડ. ૧
 રૂડા દાંડિયા રાસનો, ખૂબ મજનો એલ;
 વરણું તેના શુભ વિગત, જે નજરે જોયેલ. ૨

બુલંગી છંદ.

મુરાને કમુંબા લઈ શૂન રીતે,
 પુરા પ્રેમથી કમ વંશીજ પ્રીતે;
 રશીજા ઉઠ્યા સર્વ પ્રેમે પ્રસંશી,
 ધર્યા હસ્તમાં દાંડિયા બહુ વંશી. ૧
 રમે ધ્રુવમાં જેમ તે રાસમાળા,
 બહુ પ્રેમથી તેમ મદો મુછાળા;
 સજી શૂન અંગારથો ઠીક ઠોઠે,
 ઉઠ્યા ભૂપતી યુવ રાજનિ સાથે. ૨

૧ વંદાવન,

મહીદિપ છંદ.

ઉઠ્યા સમાજ સાથ હાથ દાંડિયા લઈને,
 મહૂજ હર્ષથી રમે કુમારશ્રી વહીને;
 અતિ સંકોચતાયિ ચિત્તમાંહિ શર્મ દીસે,
 તથાપિ તાત સાથ રમત રમવા અતીથે. ૧

ક્રમ જોમ કુંજમાં રમેલ રાસ. માળા,
 તેમ આ સમે રમે સપ્રેમ વૃધ બાળા;
 રનિજાવરે કરી સુવર્ણ પુરુષથી વધાવ્યા,
 નંદના કુમારપેરે રનેહ ઉપજાવ્યા. ૨

તાળમેધ દાંડિયા પરસ્પરે અતીથે,
 પડેયિ થાય સામટો મધૂર શબ્દ દીસે;
 યાયછે ઘચુંબલ્લે ઘડીકમાં વાપૂટા,
 કૈક ફરી કુદડીને કૈક પડે છૂટા. ૩

સ્વદન ઝબ્દન ઉપર અંમ બિંદુ પ્રતી રોમે,
 હર્ષ અધિક ધરી રાસ રમે ઘણા ન્નેમે;
 બિડ અપાર થાય ખેસુમાર ત્યાં મજની;
 ડેલમ ડેલ થાય પ્રેમિ રશિકડી પ્રજની. ૪

ખેત પુરો થાય ઝખેજા હોંચલે સંભાળી,
 અજ અંગાર નાર તણા તાળમાં દે તાળી;
 એ રિતે અનેક વીધ રમત રમે બારી,
 અપાર તે વિલોકનાર સજન પ્રીત સારી. ૫
 રમત પુરી થયે નાચ રંગ રાગ જામે,

૧ ધોળ. ૨ મોટું. ૩ શરીર. ૪ પાવૈયા.

નૃત્ય કરી નાયકા સપ્રેમ ઉપજાવે;
 કરે કટાક્ષ જેમ ચિત્ત સજ્જનતાં વિંધાએ,
 ૧ તડિત જેમ ૧ ધન સમૂહ ભેદિ પાર જાયે. ૬
 ઓપદાર ઘડિ ઘડી કામા કામા ઉચારે,
 શેશની તણી સલામ થાય પછી જ્યારે;
 સભા સહુ વિસર્જ્ય નૃપ મહેલમાં સિધાયે,
 એ રિતે અનેક એક નિત નવીન થાયે. ૭
 દોહરો.

એમ સપ્રેમ હમેશ ત્યાં, નૃપ કુમાર ૩ ઉછરંગ,
 ભરિ દરબાર કરે બલા, લાયક લગ્ન પ્રસંગ. ૧

મેહેમાનોની ભરતી વિશે.

દોહરા.

આપે નિત્ય નવા નવા, પરણા મન ધરિ પ્રીત;
 થાય શરભરા તેમની, રાજ્યજાની રીત. ૧
 તરતિયગઠ તેરા ભંડું, માનવિઓથી અધિક;
 તે માટે તૈયારીયો, થાય રાત દિન ઠીક. ૨
 મધુર સામઠાં મન ગમ્યાં, ગિત ગાતી સુખ ધામ;
 પુરની નારી પ્રેમ મય, તન રોમાંચ તમામ. ૩
 જ્યમ જ્યમ સુણિયે દુરથી, સ્વર ત્યમ ત્યમ સોહાય;
 “બાણું જીએરા” ગુણનિધિ, ચારણિ મંગળ ગાય. ૪
 દેશ વિદેશી જન બહુ, સહુ મળિયા સાક્ષાત;

૧ વિજળી. ૨ જરથાદ. ૩ આનંદ.

નર બહુ મળિયા નાટકી, બહુ રૂપા ભક્તિભાત. ૫
વિવિધ વરણના સજનથી, ચિત્ર વિચિત્ર જણાવ;
બણી ઠણી આબ્યા બહુ, સુર નગરી સોહાય. ૬

મહારાજાધિરાજ મિરઝાં મહારાઓશ્રી ૭

લેંગારજી સવાઈ બહાંદુરની સુકુટુંબ

પધરામણી થઈ તેનું વર્ણન.

હરીગિત છંદ.

હૈ ૧ભુવનના ભરનાર જન સુખકાર પ્રમુ દાતારછો,
પ્રાણી તણા પાળક પ્રમુ ૨અવની તણા આધારછો;
રક્ષણ કરો મહારાજ કચ્છાધીશનું ઉત્કર્ષથી,
પધરાવિયા મહારાવ શ્રી ઐંગારજી અતિ હર્ષથી. ૧
જે સગુણમય સ્ત્રીભતા ને ઓપતા આનંદમાં;
શીતળ ઔશથી સમ ૪સુન્નતા પરિપુર્ણ વિદ્યા પવંદમાં;
નિશ્ચીન વિદ્યા વૃદ્ધિમાં સિત ચપળ અપરંપારને,
તું હશ આયુષ બક્ષ લક્ષો વર્ષ રાખેંગારને. ૨
બાષા બણ્યા બહુ વિધવિધે ઇંગ્લિશ ગુર્જર શોભતી,
વળિ આર્થ ઉર્ફુ આરખી શુભ મુખ વિશે અતિ ઓપતી;
વિદ્યા વડે સહુ ઠામ પામ્યા માન પુર્ણ અપારજી,
અતિ હર્ષ સહિત પધારિયા મહારાવ શ્રી ઐંગારજી. ૩

૧ જગત. ૨ પૃથ્વી. ૩ ચંદ્રમા. ૪ ચતુરાઈ ૫ સમુદ્ર.

મહા મનોહર મુખ પરે શુભ શાંતતા અતિ શોભતી,
 અતિ વિનય ને વિવેક મય શુભ વિમળ વાણી ઓપતી;
 મુખ મધુરતા અમૃત સમી શુભ અપળ ચિત્ત ઉદારજી,
 અતિ હર્ષ સહિત પધારિયા મહારાવ શ્રી ઐગારજી. ૪
 સુકુમાર દેહ કુમાર રૂપ કુમારશ્રી જોડરણજી,
 લાલિત્ય^૧ નિધિ લઘુ^૨ નંધુ^૩ સંગે લેખ^૪ તે સુભ વર્ણજી;
 મુખ મધુરતા મય શોભતા મધુભા શ્રી રાઓ કુમારજી,
 અતિ હર્ષ સહિત પધારિયા મહારાવ શ્રી ઐગારજી. ૫
 પરિવાર સહિત પધારિયા સાથે જનાનો છે વળી,
 જેમાં દિસે ગાંભિર ગુણુમય શોભતી દ્વય^૬ સુંદરી;
 ઉપમા કહું ગજવદન^૫ સંગે સુદિ જુદિ નારજી,
 અતિ હર્ષ સહિત પધારિયા મહારાવ શ્રી ઐગારજી. ૬
 બેરી નરેરી ઢોલ ત્રાંસાં સહિત સામૈયાં કરી,
 પધારાવિયા અતિ હર્ષથી અડતે પ્રહર સુભ તે ધડી;
 ધન ગર્જના સમ તોપ બુંદુકો ઘણી ત્યાં કુટતી,
 અતિ હર્ષમય મહારાઓ શ્રીની વિમળ વાણી છુટતી. ૭
 દેખી પ્રભ આનંદથી આશીશ આપે ફરી ફરી,
 કુશળ કૃપાનિધિ રાખશે મહારાવ શ્રીને શ્રી હરી;
 ઐરિ^૬ કુળ જનિકંદન ફુલ દંડન સજ્જન પુષ્ટીકારજી,
 અતિ હર્ષ સહિત પધારિયા મહારાઓ શ્રી ઐગારજી. ૮
 હે હૃદય અમ ઉપર અમલ અવિચળ પછે એનો હળો,

૧ રવરૂપ. ૨ નાનો. ૩ બાઈ. ૪ બે. ૫ ગણપતી.

૬ શત્રુ. ૭ નાશ કરવો.

વળિ સુજ્જશનો વિસ્તાર જન પ્રતિપાળનો જગમાં થભે;
 પરિપુર્ણતા પામો વિદેશે સુર્ય તેજ પ્રકારજી,
 અતિ હર્ષ સહિત પધારિયા મહારાવ શ્રી ઐગારજી. ૯
 વિષેશ્વરા આ વિશ્વ મધ્યે કુશળ રાખો રાવને,
 કિરેતાર કરેણામય થઈ પ્રરિપુરણ પ્રસવ^૧ પ્રભાવને^૨;
 જે પ્રણિતપાળ^૩ પ્રજા તણાએ સર્વ સુખદાધારજી,
 અતિ હર્ષ સહિત પધારિયા મહારાવ શ્રી ઐગારજી. ૧૦
 બહુ બહુ વિનયથી વિનવિને કરે વિનતી વારંવાર હું,
 મહારાવને સુખમાં સદા સદા રાખ જગદાધાર તું;
 તે કુચ્છ દેશ નરેશના કર એશ જય જય કારજી,
 અતિ હર્ષ સહિત પધારિયા મહારાવ શ્રી ઐગારજી. ૧૧
 માલીનિ હંદ.

બહુ સુખમય રાખો રાવશંતે પ્રમુજી,
 અતિ રિધ સિધ આપો તેમને હો વિભૂજી;
 બહુ પર ઉપકારી કામમાં લક્ષ જેનું,
 નિશ દિન સુપ્રજ્ઞતા સુખમાં ચિત્ત તેનું. ૧
 જય જય બહુ થાઓ રાવશીતા અતીશે,
 રિપુ કુળ બય પામો દેશ મધ્યે વિદેશે;
 વિવિધ વિધ પ્રકારે જગતમાં કીર્તિ જામો,
 કરિ પરમ પ્રસંતા દુઃખ દારિદ્ર વામો. ૨
 સરસ સરસ તેની રાજનીતી સુધારો,
 બહુ બહુ વખણાયે તેમ કિર્તિ વધારો;

જગમધ્ય જશ પામી નીકળ્યા શૂભ નામી,
 નિશ દિન કરે રક્ષા રાવ ત્રીનીજ સ્વામી. ૩
 બહુ વિનય વિનંતી ઈશ પ્રત્યે કરીને,
 શુભ જય વય માંગો રાવત્રીનાં કરીને;
 આરિ સકળ વિદારો^૧ સદા ચિત્તે ધરીને,
 પ્રભુ સુખમય રાખો રાવ ખેંગારજીને. ૪

દોહરો.

સદા વિનયથી વિનવું, વંકુ ^૧જગદાધાર;
 કુશળ કૃપાનિધિ રાખજો, દેશજ સુત પરિવાર. ૧
 પ્રીતી સહિત પધારિયા, નૃપતિ રાખેંગાર;
 બાવે કુલેકા તણું, વર્ણન કરું ધરિ પ્યાર. ૨

ફુલેકાં કોના કોના તરફથી દેવાણાં તેનું વર્ણન.

દોહરો.

બહુ વિધ ફૂલેકાં ચડે, સજ્જન તરફથી સાર;
 દશ દીન ફૂલેકાં ચડ્યાં, સુણજી સહુ આ વાર. ૧
 છપો.

પ્રથમ કુલેકું બાઈ, શ્રી બાઈ સાહેબ બાનું;
 જે કુઈબા વરરાય, કાર્ય રૂંડું કરવાનું;
 બીજું માશીબા મિ, હમજીબા જામનગરનું;
 ત્રીજું માવુશીજી, વળી ચોથું છે ધરનું;

૧ કાપીતાંબવું. ૨ જગત+આધાર, જગતનો આધાર.

પાંચે બુજ દરબારના, જનનાં ખાતા સહુ તાણું;

જે વરનાં મા દાદીશ્રી, ભાભીશ્રી જીનું ભણું. ૧

છડું સાનુજ સાર, કુમાર કલૂભા કેરું;

સાતે શ્રીબુજ નાય, કચ્છાધિગ હર્ષ ભરેલું.

આઠે વાંકાનેર, જ્યાં નરવર ^૧નાનાણું;

નવમે નરવર પિતા, હમીરજીનું છે ધરનું;

સામેયું દશમે દિને, દિન દિન શોભા દશગણી;

ખરચ્યાં નાણાં બહુ ખાંતથી, મનમાં પ્રીતી અતિ ધણી. ૨

દોહરો.

ખરચ્યાં નાણાં ખાંતથી, કહેતાં નાવે પાર;

કપણ કાળજ્યું ફાટતાં, સુણી ન લાગે વાર. ૧

ફુલેકાંનું વર્ણન.

સોરઠો.

પૂરણ ધરિ મન પ્યાર, વર્ણન કરે ^૧વણાગિનું

મુજ લધુ મતિ અનુસાર, યથાવીધ નવ ખની શકે. ૧

હરીગિત છંદ.

૧૨મણિક તે રચના તણું ઘણું સુઘડ વર્ણન સાંભળો,

અતિ હર્ષથી વર્ણન કરે વરણાગિનાં અરસો ભલો;

સંબંધ અથવા નિકટ સગપણ તણો નાતો જોડને,

(તેમણે) આપ્યાં ફુલેકાં જેમ દુનિયાં પ્રગટ પ્રીછે સ્નેહને. ૧

સભિ સાંજથી સાજન સકળ સજિ વસ્ત્ર શોભિત અંગમાં,

૧ મોસાળ. ૨ ફુલેકું. ૩ શોભાયમાન.

શુભ પેર રચના બંધ ક્રમમાં ગોઠવાય ઉમંગમાં;
 ક્રમવાર અધિકારી અને મેમાન બહિ ઠિક ઠાવકા,
 જુગતે સન્નેડ જથે જથે મળિ શોભતા સુખ દાયકા. ૨
 પ્રત્યેક સાજન આગળે મનહરણ નાચે નાયકા,
 કરિ નૃત્ય ^૧અભિનય સહિત સ્વરે મધુરે અવણ સુખદાયકા;
 સાજન સકળની આગળે વળિ વિવિધ વાજનં વાગતાં,
 આનંદ સાગર ઉલટ્યો જન એમ મન અનુરાગતાં. ૩
 મહારાવ શ્રી ખેંગારજી સંગે કુલૂબા શોભતા,
 અતી હર્ષની ઉત્કર્ષતાથી અશ્વ રથપર યોગતા;
 આગળ અનુપમ અપહરા સમ પાટપર મે નાયકા,
 મધુરે સ્વરે મન મોદ કારક ગાન કરતી ગાયકા. ૪
 આગળ વળી સુખ રૂપ ભૂપ હમીરજી મન ભાવતા,
 પરિપૂર્ણ પ્રેમ અપૂર્વ મનમાં હર્ષ અતિથે ભાવતા;
 નરવર અડધા પછિ અશ્વનીપર રૂપ યુગુની જોતિયે,
 મન મોદ પ્રકલિત સર્વ સાજન વર વધાવે મોતિયે. ૫
 સોનેરિ ભરજરિનો વિમળ વાઘો ધર્મો નરવર પતી,
 મથુરાકૃતી શિર મુગટપર શિર પેચમાં શોભે અતી;
 હર મોતિ મણિ માણિક તણા શુભ હાર નવસર હીંચતા,
 યુગુ ગાંભિરાકૃતિ વદન ઝેરાજીવ મદન મોહક દીપતા. ૬
 નક્ષત્ર અશ્વની તુલ્ય અશ્વની શોભતી શૃંગારથી,
 તે પર અડધા વર રાય નરવર પૂર્ણ હરના ખારથી;
 સુખકાર કુલવાડી મધ્યે મનહરણ નરવર રાજતા,
 અનુરાગ બાગનિ મધ્ય બાગ્ય નિધિશું રતિપતિ બ્રાજતા. ૭

૧ મનોહર. ૨ ઘોડાગાડી. ૩ ક્રમજ.

સજી સમ નવ યંગાર છબિ નિધિ સુંદરી યુથ શોભતું,
 મધુરે સ્વરે ગિત ગાય જે સુણિ લક્ષ્મી મન લોભતું;
 કલવાડિ મધ્યે ચાલતી નરવરની પાછળ તે સહ,
 ગિત ગાય સમય સમય તણાં તે કયન શું વરણી કરું. ૮
 વર ઘોડલે બણિ ઠણિ વિરાજિત બેનિ હણુ ઉતારતાં,
 ઉપમા શી કરું તે સમયની આનંદ બહુ વિસ્તારતાં;
 વર આગળે વાગે સુરગે ખેડ સ્વર લઈ રાગના,
 પરિ તુલ્ય પાટ ઉપરે વરાંગિનિ નાચતી વારાંગના. ૯
 બેરી નેરો ટોલ ત્રાંસાં બુંગળો બલિ વાગતી,
 ન સુણાય કાન પડયું ગદી સહુ નાદમય પરિ લાગતી;
 ત્યાં હર્ષ હર્ષ પ્રહર્ષ સુરપુર સુર રમત ગમતો ઘણી,
 નિરખાય નાચ્યા નાચની રમછટ્ટ રૂડિ રણિઆમણી. ૧૦
 મદિરા પિયે મન માનતી લે પાક કંઈ શુભ પેરથી,
 સુણિ મધુર ગાયન નાયકા મુખ લટુર બનતાં હોરથી;
 લોચન ચકોરે વિલોકતાં તવ એક ટગ સહુ લોકનાં,
 બલિ નાયકા મુખ ચંદ્ર બણિ બહુ એજ સ્થાન અશોકનાં. ૧૧
 સ્વર તાન લઈ તાણે અધિક તે અમિત્રરણ અતિ જાણિને,
 મુખ પોણું રાખી રસ પીયે વધુ તે કરું શું વખાણિને;
 મદિરા ખપે નહીં તેહ માણસ પાક લઈ બહુ પ્રીતથી,
 લાગે ગળ્યો ખુબ ખાઈ લટુ બની જતા ઘણિ રીતથી. ૧૨
 ૧૮લીન મન આનંદમાં સહુ લોકનાં બહુ તે સમે,
 વણિ હર્ષની હૃદ પામિ અનહદ મોજ જે મનમાં ગમે;
 ધીરે ધીરે વિચરે કલેકું સુધડ પંથે ચેરિએ,

નરે નાર નિરખે નેહ ભરિ અડિ બારિ ગોખ અગ્રેસિયે. ૧૩
 ૧એવારણાં લે મનવડે ધનથી વધાવે બૂપને,
 મોહાય ગુણથી કોઈ પદવી કોઈ નિરખી રૂપને;
 સુદ પક્ષ કે વદ પક્ષ દિનકે રાત્રિ વરતાયે નહીં,
 દિપની અધિકતા દેખિ અતિથે કેમ શકું હું તે કહી. ૧૪
 અવલોકિ આતથ બાજિ રચના વાળિ બહુ વિધ છૂટી,
 બપોરિયાની દિપી તે સૌભાગ્ય રનિસિનું લૂટી;
 સણેણાટ કરતી છૂટી અમ્મજી વુલ્ય હવાઈઓ,
 તારા ખરે તેમાંથિ નાના વિધના એમ નવાઈઓ. ૧૫
 પરિવારિ સઘળું પુણ્ય જાણે દેહ ધરવા દેવતા,
 તેરાનિ ઉત્તમ ભૂમિ પડતા જૂનભ તજી અહમેવતા;
 બંબુ બભક બહુ મારતા જાણે જમિનથી ઓચિતાં,
 ઉગ્યા અનુપ પંકજન તરૂ પત્રો સહિત અતિ શોભતા. ૧૬
 વરસે શું કંચન મેઘ એમ દિસે બભક કો બંબુની,
 લગિ પડતિ રૂઝમિના બારથી શું વેલ ઝવિમણા કંકુની;
 વરણી ન પામું પાર રચના સકળ સુખ સંદોહની,
 માટે ટુંકાવું મન ધરી આ વાત મુનિ મન મોહની. ૧૭
 મધ રાત પર ઘટિ બે થયે ફરિ રહે કુલેકું ગામમાં,
 વિશ્રામ કાજ પધારતા સુખ રૂપ નૃપતિ ધામમાં;
 સાજન સકળ આનંદ માહિ તમાશગિર પણ તે સમે,
 વાતો પરસ્પર ફરિ વિનોદની જાય સર્વ અનુકમે. ૧૮

૧ કુખડાં લેવાં. ૨ રાત્રી. ૩ અગ્નીબાણ.

૪ આકાશ. ૫ સોનાનાં ઝાડ. ૬ ડાળ. ૭ મનોહર.

(૪૩)

દોહરો.

નવલ કુલિકે નવ દિવસે, એમ ચઝ્યા વર રાય;
સકળ કર્યો લોચન સકળ, પ્રેમી પ્રજના પાય. ૧

^૧ઉપવિત ધારણ કરવાની હકીકત.

દોહરો.

૫૪ી મહા વદની સુભગ, આવી કરતાં એમ;
મહુરત ઉપવિતનું પુનિત, વરાણું ધરીને પ્રેમ. ૧
પરમ પવિત્ર ચરિત્ર શુભ, કરી તથાપિ કુળ રીત;
વિસુદ્ધ તન નરવર થયા, દાડુભા દીપીત. ૨
બટુક થઈ દીપે બહુ, ધરિ નિજ સ્કંધે^૧ દંડ;
સુ સરથી^૨ શોભે ધરી, કામદેવ કોદંડ^૩. ૩
માનુશ્રી મન માનથી, પ્રેમ અપુર્વ સભાવ;
ભિક્ષા પરિશેષે ભલી, દિવ્ય દિસે દેખાવ. ૪
પવિત્ર થઈ ગાયત્રીના, મંત્રોક્તે સુખ રૂપ;
આરોપી વર રાય ઉર, ઉપવિત પુનિત અનુપ. ૫
પવેદેવની વિપ્રો કરે, માનનિ મંગળ ગાય;
દશ દિશિ કુંદભી નાદ્યો, પરી પુરીત જણાય. ૬
ધરિ ઉપવિત નરવર ઉઠ્યા, રાયધણુજી શુભ વેશ;
સ્કંધે દંડ ધરી દિસે, બટુક રૂપ બહુ વેશ. ૭
અસલ ચાલની નકલ તે, કરાવતા મળી બહા;

૧ જનોઈ. ૨ ખંભો. ૩ બાણ. ૪ ધનુશ્ય. ૫ અવાજ.

દેખત બડવો દોડવા, નરવર સમજે મર્મ. ૮
 પુર્વાભી મૂખે પ્રથમ, બડવો દોડે ખેસ;
 વદન કમળ સ્મિત હાસ્ય યુત, સલગ્ન્ય શોભે વેશ. ૯
 દીલદાર દિપસિંહજી, ઉભા આંતરી પંથ;
 મામા મળી મનાવિયા, દિન રૂડો દીસેત. ૧૦
 મનામણામાં ત્યાં જળી, મામાએ મહારૂપ;
 મનગમતા મહા હર્ષથી, આપ્યા અસ્ત્ર અનુપ. ૧૧
 નિત નિત એમ નવા નવા, અધિક થાય ઉછરંગ;
 સમિપ લગ્ન દિન આવતાં, પુરમાં બીડ અભંગ. ૧૨
 અલગ કરતિ અલકા પ્રભા, કુંડિત વૈકુંઠ કેરિ;
 સુર પુરિને શરમાવતી, રચના એમ રૂડેરિ. ૧૩
 લગભગ જ્યમ જ્યમ લગ્ન દિન, ત્યમ પુરિ અધિકસોહાય.
 જ્યમ જોખન દિન આગમન, નવિન નવોદ્યાકાય. ૧૪
 નિત્ય નવિ રચના નગરમાં, ઉમેરાય અનુદીન;
 નવિન શિગિ અભિનય દીપે, પદ્મહી જેમ પ્રવીણ. ૧૫
 જમે નગર નર નારિ જન, નિત્ય નવિન મિષ્ટાન;
 અનેક આવ્યા આદમી, મહિપતના મહેમાન. ૧૬
 આવ્યા તે અવસર ત્યાં, માગણ લેવા તામ;
 પાર ન પામું તપાસતાં, લાયક મળિયો લાગ. ૧૭
 એમ કરતાં આવિયો, લગ્ન દિવસ સુખકાર;
 વધાર્ધ આવી એ સમે, આણું આળું સાર. ૧૮

મુઠ્ઠીથી આળું આવ્યું તેનું વર્ણન.

સવૈયા એકત્રીશા.

તેરા નમરીની શું કહીએ સુભાગ્ય લક્ષિ તે આ સાર,
પ્રાઠ મતીની પાટરાણિ આ પરમારોમાં થઈ નિરધાર;
મુળી નગરી તાત તાણું તે ત્યાગી આવી જાલદ્ય કુળ,
બાગ્યોદયથી ભવ્ય બેઠવા રાધર્મ પત્નિ પતીની મૂળ. ૧
પ્રભાચર્ય વૃત નૃપનાં પૂરણ સુ પરિણામે પામ્યા આજ,
આ સિદ્ધિ રૂપ મહા મનોહર મેળવિ આપ્યું કુળ મહારાજ;
ઉપાસના સરસ્વતીની અતિથે ડરવાથી શું દિવ્ય અનુપ,
બાગ્ય ભૂમિ જન સમસ્ત કેરી 'કલ્યાણિકા ધરી જુદિ રૂપ. ૨

વસંતતિજકા છંદ.

તેમાંધિખા ગુણ નિધીજ તણી પ્રભાશુ,
(રાયધણજી) રાજધિરાજ તણી દિવ્ય મનોરમા શું;

છે તાત ગુલ્મ શુરવાન સુર્વાનજી તે,
કાકા થઈ કુળનિ રીત કરી સુ પ્રીતે. ૧

દૈ દાયજી અધિક વહાલ ઘણે વળાબ્યાં,
તેરા મધે લગનને દિન આપ આબ્યાં;
આનંદની બહુ લતા પુરમાં બહેરી,
દીડી ધુમા ધુમ ઘણી નરે નારી કેરી. ૨

દેતા પરસ્પર વધામણિ મૂખ હસ્તે,
આણું પધાર્યું કહિ રાજિ થતા સમસ્તે;

૧ રૂંડું કરનારી.

૨ મનરંજન કરનાર સ્ત્રી.

તૈયારિ તાં મહુજ સ્વારિની માંડિ થાવા,
લાગ્યા ગુણીજન મનોહર ગાન ગાવા. ૩

—ૐૐૐૐ—

સામૈયાની સ્વારીનું વર્ણન.

દોહરા.

૩૭ રાજગદે યદી. બહુ વિધ બની બજાર;
૬૬ જામી જન સર્વની, પુરમાં ને પુર બહાર. ૧
ઉભય બાજુનાં હાટને, શણગાર્યો ધરિ સ્નેહ;
રાવણની હરિ આણિ આ, શું ૧હાટકપુરી એહ. ૨
તેરા સર સુખ પુંજ વિચ, અંબુજ રૂપિત બજાર.
ખીલ્યા હાટ હાટક કમળ, જન ઉમધુરે ગુંજાર. ૩
વિજય વાવટા અશ્વપર, પ્રતાપ સૂચક પ્રોહ;
અખિલ વિજયિ શું અનંગનો, દ્વજ હયપર આરદ. ૪
અનેક કોતલ અશ્વપર, રત્ન જડિત પલાણ;
સુવર્ણ સાંકળ ઉર વિશે, કર્મ જુઓ ૪કેકાણ. ૫
અધીક હય રથ ઓપતા, રથ સિંધરામ અનેક;
અન્ય વાહનો વિવિધ છે, છક થઈ ગણતાં છેક. ૬
અસંખ્ય પેદલ સ્વારને, પોલીશ અર્ધ અપાર;
બન્યા નવલ વસ્ત્રો ધરી, આભૂશણ શણગાર. ૭
રાજ કુટુંબી વર્ગના, કિશોર વય સુકુમાર;
જાતવંત અશ્વો ઉપર, આપ બન્યા અસ્વાર. ૮
એમ બણી ઠણીને ઉભી, સ્વારી દમામ સહીત;

૧ સોનાની નગરી. ૨ વન. ૩ ભ્રમર. ૪ ધોડો.

સન્ને કુંઝર શણગાર અત, પૂરણ ધારિ મન પ્રીત. ૯

વર રાયના ઝૂંગારનું વર્ણન.

હરીગિત છંદ.

વર વદન સુરિ વરણ સમું રંગ ત્રિવિધ શુભ તે વારમાં,
બબ્બ હર સ્થળ માંહી દિપે મોતી હિરા મણિ હારમાં;
હીરા જડિત ત્રોડા દિપે પગમાંહિ આજુ હાથમાં,
પોંચી વિઠીને નિલમ પુત શોભે કડાં તે સાથમાં. ૧

સુવર્ણ પુત નિલમણી મોતી તગન અતિ તરતીખથી,
શુભ કરણમાં સ્ત્રવણું ^૧કુડક હીરા જડિત મનહર અતી;
શિર પેચ શોભે પાદમાં દિપ્તી કુકુત વસ્ત્રો તણી,
નર નાર નારખી મોહ પામે રતિ પતિ શોભા ધણી. ૨

નક્ષત્ર મધ્યે જોમ શોભે સુભગ રસધાકર અતી,
આભૂશણોથી શોભતા અતિ ઓપતા નરવર પતી;
વાદળ કરી ન્યમ વેગળા નિકળે સુગ્રહપતી આપરે,
દીશા સકળ પ્રકલિત કરી દરશાવે નિજ પરતાપરે. ૩

સ્ત્રવણું ચાંદી પુષ્પને નાણાં તણી છામો ભરી,
તે મંત્રી નીજાવર કરી ઉછાળતા હૈથે કરી;
વરજી ચડ્યા શુભ અશ્વપર શિરે મેધ ડંખર છત્ર છે,
સાનુજ પિતાથી શોભતા શુભ સાથમાં અતિ અત્ર તે. ૪

સામૈયાની સ્વારી જોવાની સર્વના

મનની ઉત્કંઠા.

મહીદિપ છંદ.

મહા ૧ મૃદુ અદંગ વાગે ધિમિ ધિમિ ધ્વનીથી,
 થાય પરીપુર્ણ નાદ ગલી કુંચી ૨ સુવીથી;
 સુરે પુર સમાન અન્યું શૂભ પૂર તેરા,
 ગ્યમ અનંગ પૂર રંગ નવિનથી બલેરા. ૧
 ચાલિ ઘેર ઘેરથી સુ સુંદરી સુવેશે,
 ધામ ધૂમ રૂપ ગૂણ નિરખવા વિશેશે;
 કો ચડી જરૂમે બારિ ગોખ કો અટારી,
 હર્ષ બહુ ધરી નીરમે બલી સવારી. ૨
 શેળ ભિળ થાય ઘણી નાર સર્વ સંગે,
 બુલિ શરીર મુદ્ધ જુદ્ધ અન્ય તે પ્રસંગે;
 મન સહુતાં ભૂપ રૂપ સુખ નિધાન માંહી,
 જ્યે સર્વ લોક થોક મુદ્ધ જુદ્ધ નાંહી. ૩

વિચરતી સ્વારીનું વર્ણન.

મનહર છંદ.

સ્વારીની વિશેષ વાત સુણો તમે જન સહુ,
 બહુ લોક મળ્યા મન હર્ષથી સુ વાટમાં;
 લાગી ધામધુમ સ્વારી વીચરતી ધામી ધામી,

૧ કોમળ, ૨ માર્ગ.

બણી ઠણી સર્વ મોશલો વિરાજે ઠાઠમાં.
 રથ સીધરામ ગાડી હપરથ અનુપમ,
 ભૂપ કામ રૂપ અશ્વપર ચડ્યા ધાટમાં;
 કચ્છના નરેન્દ્ર ચંદ્રવંશી મહારાવ શ્રીજી,
 ખેંગારજી ખૂબ ખૂશથી બિરાજે સાયમાં. ૧
 શક વૃદ્ધ શૂરમાં સુગોબતા સુરેશ જેમ,
 તેમ અતી ઓપતા કચ્છેન્દ્ર ભૂપ તે સમે;
 સાયમાં સુખંધુ અને કૂળ દીપ કાકાશ્રીજી,
 હમીરજી હેતથી વિશેષ સર્વને ગમે.
 નોરખી નરેશને પ્રભ અધિક પ્રેમ મય,
 ધોળ કરી નૃપતિને નમ્ર પછે સૌ નમે;
 નારી વૃંદ સર્વ મળી ઓવારણાં લેછે અતી,
 મતી અનુસાર સર્વ દે અશીશ તે સમે. ૨
 જોવા મળી ડેગદ મદદ નારી તણી અતી ધણી,
 અબળને ઠેલી પાડે સખળ જનો ધણા;
 જેમ સરિતામાં જળ પૂરે આવે વેગ વધે,
 મેળાપને આહી ધાય સંગમ સિંધુ તણા.
 એમ દેશી વિદેશી સુવેશી જન મળ્યા બહુ,
 સહુ જન હર્ષમાં પ્રહર્ષ અતી નહી મણા;
 નરવર ચંદ્રરૂપ વિલોકતાં સર્વ જન,
 લોચન ચકોર રૂપ ભૂપતી સોહામણા. ૩

(૫૦)

દોહરો.

એમ સ્વારિ વિચરે મુભગ, અધિક થાય આનંદ;
પ્રેમ પૂરણ પ્રેમથી, જ્યે જ્યે જન વંદ. ૧
પૂર્વાભી નાકે ઘણી, બીડ થઈ તે આર;
પોચે વર પ્રેમ થયા, બહુ તોપના બહાર. ૨

વરકંન્યાનો મેઝાપ થયો તેનું વર્ણન.

દોહરો.

સુર સમુદ્ર મંચન કરી, લક્ષ્મી કાઢિ લક્ષીત;
વિમુખે ઈવિમળાગિને, લીધી પ્રીત સહીત. ૧
રાગ ગરબી.

(કારતગ મારે કાનજી સાહેબીરે) એ ઢાળ.
ધશ્યા જોશમાં ધીર થઈ વર રાજરે,
વળિ જાડેજા ભાયાત ધશ્યા તન તાજરે. ૧
પવન વેગિ અશ્વે મડ્યા અલખેલારે,
વિચર્યા બહુ જોશ સહીત જ્યમ જળ રેલારે, ૨
પ્રથમ રથે જે પોચિયા અમ મારે રે,
બહુ વિધથી પામ્યા માન, અતીશય ભારે. ૩
આપ્યા પોશાકો તેહને અગ્ર્ય ખાતેરે,
જન સહુમાં થાય વખાણ કહું શું વાતેરે. ૪
નરવરને રાણી તણે મુભ ટાણેરે,

૪ મનોહર અંગવાળી.

એમ હર્ષિત થયો મિલાપ શું કો વખાણે. ૫
 જ્યમ નદી સાગર સંગમે જળ શોભે;
 તમ નરવરના મેલાપથી મન લોભે. ૬
 ગગનોપરિ ઘન રવિદ્યુતસમ ગગડાટે,
 તમ તોપ ખહાર બહુ થાયછે ભલિ ભાતે. ૭
 શુભ અશ્વ ઉપરથી ઉતરી રથ માંહીરે,
 આગળ ખેઠા વરરાય અંતરપટં ત્યાંહીરે. ૮
 નરવર ને રાણિ મિલાપને શુભ વખતે રે,
 બહુ વિધથી વાતનં વાગીયાં મન હરખેરે. ૯
 નૃપ રથ માંહિ પ્રિયા સહિત ઘણું શોભેરે,
 જ્યમ મન રૂપી રથ કામ રતી મન લોભેરે. ૧૦
 મિશ્રલ બંધ સ્વારી વળી પુર માંહીરે,
 પ્રેમાનુર સઘળી પ્રજા નિરખવા ધાહરે. ૧૧
 આ સમયની શુભસ્વારી તણી છબિ સર્વેરે.
 કોટોઆકરે તયાર કરી મન ગરવેરે. ૧૨
 સ્વરતી વાચક શબ્દો કહે ત્યાં આદ્યણે,
 બહુ વિધથી દે આશીશ ભંગડ ભટ ચારણે. ૧૩
 શુભ નગર વિશે એમ સંચર્યા વર રથ ચડિરે,
 હઠ વળિ રૈયતના હર્ષની સૌમન અતિરે. ૧૪
 આ કૌતક જોણે નીરખ્યું તે સુભાગીરે,
 તે સુદૃઢ થયો અવતાર નેત્ર સુન્દરીરે. ૧૫
 ત્યાં કેક વધાયે મોતીયે સવિવંકેરે,
 બહુ ઉપયમાં વૃષ્ટી થાય પુણ્ય અનેકેરે. ૧૬

પુરપ્રવેશ સમે દીપમાળાનું વર્ણન.

રાગ ગરમી.

(આજ એકાદશી ઓછવની). એ દાળ.

શીકહું શોભા મુની મન સ્તોભા, નગરતણી હું શીકહું શોભા ટેક.
 રમિ દીપ માળા તેજ વિશાળા,
 સ્વારો ગમન પથ બનિ ચિત્ર શાળા; નગરતણી હું શી૦ ૧
 લાલ પીરોજ દીપક બીજા છે, .
 શું ગ્રહ મંડળની આ લીલા છે; નગરતણી હું શી૦ ૨
 દીપક હાર દીસે પ્રતી રસ્તે,
 શું નક્ષત્રોને ધર્યા પ્રતી હસ્તે, નગરતણી હું શી૦ ૩
 સાત દીપકનાં ઝુમર પ્રતી હોટે,
 સપ્ત રશ્મીની ઉપમાને ધોટે; નગરતણી હું શી૦ ૪
 વાળી કમાન દીપક પ્રગટ્યા છે,
 સિંહાદિ રાશીની શું તે છટા છે; નગરતણી હું શી૦ ૫
 વર મુખ્ય ચંદ્ર તે મધ્ય બિરાજે,
 જાણે શશી રોહણી સંગ રાજે; નગરતણી હું શી૦ ૬
 ધોરે ધોરે ધરણી પતી વિચરે,
 માનુની મંગળ ગિત મુખ્ય ઉચરે; નગરતણી હું શી૦ ૭
 લે કુખડાં કુર રહી પુર નારી,
 જુગ જુગ જોડિ જીવો બલિહારી; નગરતણી હું શી૦ ૮
 એમ પ્રીયાને સાદર તેડી લાબ્યા,
 માનિતીને માંચરે પધરાબ્યા; નગરતણી હું શી૦ ૯

હસ્તમેઢાપનું વર્ણન.

(ભોર્ગીદ્રપણું શીવજી તમારું મેં જાણ્યું.) એ રાગ.
 હર્ષ ધણો સર્વ જન મન માંહી,
 ચતુર સુજોડિને નીરખે છે તાંહી; હર્ષ ધણો ૦ ૧
 ભૂપ ચતુરવર ચોરીએ ચડિયા,
 ઢોલ દદામાં ત્રંખાણુ ગગડિયાં; હર્ષ ધણો ૦ ૨
 વિપ્ર ભણે મૂખ વેદ વીધીથી,
 હર્ષિત થઈ વર સુચણુ નિધીથી; હર્ષ ધણો ૦ ૩
 વર ૧વધુ મંગળ ફેરા ફેરે છે,
 રતિ કામ શું અગ્નિ ઝોળગ કરેછે; હર્ષ ધણો ૦ ૪
 પ્રથમ પધારવાની નીજ પાટે,
 વર વધુ રતવરા કરે ભલિ ભાતે, હર્ષ ધણો ૦ ૫
 સમય થયે તન આજસ છાંડી;
 કંસાર પિરશે છે કંન્યાની માડી, હર્ષ ધણો ૦ ૬
 કંસાર કોડે જન્મે કહું શું વરણી;
 જીગતે કહ્યા જાદવવરે પરણી, હર્ષ ધણો ૦ ૭

દંપતિના પરસ્પરના પ્રેમનું વર્ણન.

દોહરો.

પ્રીત પરસ્પરમાં વધી, પ્રતિ દિન પરમ અમીત;
 જેવી ચંદ્ર ચકોરને, સુર્ય ડસોજ અમીત. ૧

૧ વહુ. ૨ ઉતાવળ. ૩ કમળ.

રાગ ગરબી.

(કહું તે સખી તું કોઇને કહીશમારે લોલ,
કાલે રહ્યાતા કંથ રીશમારે લોલ.) એ દાળ.

શોભિ નિશા વડે ચંદ્ર, ચંદ્રથી નિશારે લોલ;
દિશા વડે કીર્ણ, કીર્ણથી દિશારે લોલ;
શોભિ ભક્તિ વડે ભાવ, ભક્તિ ભાવથીરે લોલ;
રાણી વડે રાય, રાણી રાયથીરે લોલ. ૧
શોભિ સભાથી પંડિત, પંડિતે સભારે લોલ;
પ્રભા વડે ૧ભાનુ, ભાનુથી ૨પ્રભારે લોલ;
શોભિ શઙ્ગ વડે નાવ, શઙ્ગ નાવથીરે લોલ;
રાણી વડે રાય, રાણી રાયથીરે લોલ. ૨
શોભિ ધીર વડે દાલ, દાલથી ધિરોરે લોલ;
હીરા વડે હેમ, હેમથી હિરોરે લોલ;
શોભિછે દયાથી દાન, દયા દાનથીરે લોલ;
રાણી વડે રાય, રાણી રાયથીરે લોલ. ૩
જેમ ચંદ્રમાં ચક્રોરે તણું ચિત્ત છેરે લોલ;
પદ્મને તો સુર્ય સાથે પ્રીત છેરે લોલ;
જેમ વીજળીને પ્રીત વરસાદમારે લોલ;
રાણી સાથે રાય, રાણી રાયમારે લોલ. ૪
ઝમીન સર્વ સુખ માને, રહી નીરમારે લોલ;
એક પામિને મરે તે ખીરમારે લોલ;
પત્નીમાં પતિવ્રતાની એમ પ્રીતછેરે લોલ;
રાણી રાજની એવી રીત છેરે લોલ. ૫

પ્રીત દીપકમાં લાગિ છે પતંગનીરે લોલ;
 પોયણીને પ્રીત, પુરી ચંદ્રનીરે લોલ;
 જ્યેષ્ઠ ધ્રુવ માછલીનું મુખ ધ્રુવમારે લોલ;
 (તેમ) રાણી તણું ચિત્ત રહે રાયમારે લોલ. ૬
 શોભિ મુખ વડે દંત, મુખ દંતથીરે લોલ;
 નારી વડે કંથ, નારિ કંથથીરે લોલ;
 શોભિ પરમાર વહુ દાદુભાથકીરે લોલ,
 નરવર તેમ વહુથી અતીરે લોલ. ૭
 પ્રીત જ્યેષ્ઠ લાગી પદ્મ અને નારનીરે લોલ;
 જ્યેષ્ઠ વળી પ્રાણને શરીરનીરે લોલ;
 રાગ વડે તાળ, રાગ તાળથીરે લોલ;
 રાણી વડે રાય, રાણિ રાયથીરે લોલ. ૮
 શોભિ સેન વડે ભૂપ, સેન ભૂપથીરે લોલ;
 ગુણ વડે રૂપ, ગુણ રૂપથીરે લોલ;
 જ્યેષ્ઠ ભ્રમર કમળ ચાહે ભાવથીરે લોલ;
 રાય ચાહે રાણિ, રાણિ રાવથીરે લોલ. ૯
 એમ પ્રેમી જોડાંની પ્રીત બહુ વધીરે લોલ;
 વળી વિશેષ વિવેકે વધીરે લોલ;
 પરસ્પર એમ પ્રીત નવ નવીરે લોલ,
 શું વરણથી શકે કો કવીરે લોલ. ૧૦

દોહરા.

એમ પરસ્પર પ્રીતથી, પ્રેમ અપૂર્વ જાણાય;
 વર્ણન વિગતે હું કહું, આગળનું જે થાય. ૧
 નગર બધું ભોજન કરે, મેજ કરે મેમાન;

પડાવેલ છે પ્રથમથી, પાંચે વિધ પકવાન. ૨
 નગરતણી પ્રત્યેક સહુ, સાતોને બલિ બાત;
 સાદર ભોજન સકળને, પ્રથક પ્રથક સહુ જાત. ૩
 જમી રમી સહુ સાતીઓ, બહુ હર્ષિત મન માંભ;
 આશિશ આપે અતિ ઘણી, જુગ જુગ જીવો રાય. ૨

આતસ વાજીનું વર્ણન.

મનહર છંદ.

બહુ વીધ દીપ માળ ગોઠવી છે હારો હાર,
 દીપક દિસે અપાર નીલા પીળા રંગના;
 કો ગુલાબી નારંગી કો પીરોજ ગલાસ માંહિ,
 આસમાની અનેક દિસે સુતેલ સંગમાં.
 જાણે મણી માણેક હીરાની જોત નીલમની,
 અનેક વિધિથી શોભે રાય હર હારમાં;
 તેમ સુમરા સરને કોઠે સર્વ દીપમાળ,
 અંદર આતસ બની શોભા હારો હારમાં. ૧
 ગોઠબાં અનેક ઝાડ કુમાનો વિવિધ રંગ,
 રમત ગમત ગોઠવી અનેક ભાતની;
 દારૂઆનું ગોઠવ્યું બહુ વિધે અનેક જાત,
 રોશની પ્રત્યેકમાં દિસેજે જાત જાતની.
 જેમ રાણી આભૂપણે શોભે નીલા મણી મોતી,
 માણેક હીરા અપાર શોભે સહુ સાથની;
 તેમ સર્વ રંગની સુ આતસ અતીથે છુટે,

આપતી અનેક રીત વિવિધ સુ રાતની. ૨
 હવાઈ અનેક વીધ છુટે તેમાં તારા ઉડે,
 જુડે પડી પાણીમાં બહુ પ્રકાર રંગના;
 ધણાં કોક બાણ ને સુ નાળિયેરમાંથી છુટે,
 હવાઈના તારા જાણે આકાશી તરંગના.
 બીજી બહુ આતસ અનેક જાતની વિદ્યુટે,
 છુટે કોઈ તોપના બહાર તુલ્ય સંગમાં;
 ૧ દશાનન તણો દેશ જાણે સળગ્યો દિસેછે,
 એમ બહુ વિધ શોભા બની જાણું લંક આ. ૩
 દોહરા.

એમ બહુ આતસ છુટે, નિરખે સકળ જહાન;
 જુકુણ પતિ હર્ષિત ધણાં, મન હર્ષિત મહેમાન. ૧
 સાગર ઉછળ્યો રનેહનો, હર્ષ તાળી ધ્રુવવાટ;
 અવણ તટે અથડાઈ અતી, ધણો થયો ધોંધાટ. ૨

ચારણ, માટને તાગ વહેંચ્યાની હકિકત.

દોહરા.

દિન બીજો નર નારં સહુ, લેખતાં લાખેક;
 મન ગમતાં ભોજન કરી, હૈયે હર્ષ વિશેક. ૧
 માગણ ચારણ ભાટનાં, નર નારી વૃધ બાળ;
 ૨ તરણપણે કો તન વિશે, નહિ જોતાં નિરમાલ્ય. ૨
 એક માસના ૩ અર્બકો, તે પણ ૪ કટિ પર તેડિ;

૧ રાવણ. ૨ જીવાન. ૩ બાળક. ૪ દેડ.

૧ તાગ કારણે તરણીઓ, ઘણી મળી અણુ તેડિ. ૩
 ક્યો એકઠાં કોડથી, વંડી ઘણી વિશાળ;
 પૂરાયા જન પ્રીતથી, માગણુ જન નરે નાર. ૪
 દરવાજા પર બે દિશે, કરી મહોરનો ગંજ;
 ઉપરી બેડા આપવા, સહુને તવ સુખ પુંજ. ૫
 મન હર્ષિત મહારાવ.શ્રી, પૂરણુ ધરિને ખ્યાર;
 એક દિશેથી આપતા, તાગ સર્વને સાર. ૬
 બીજી બાજુમાં વળી, આપે તાગ સપ્રેમ;
 મહારાજા કુમારશ્રી, હમીરજી ત્યાં તેમ. ૭
 એ રીતે માગણુ સહુ, બમણી દાત નિહાજિ;
 હિય હરખી બાંધે સહુ, શાંક ઘણી વિધ વાજિ. ૮
 સવારથી સાંજે સુધી, અધિક આપતાં એમ;
 તાગ આવિયો દાતનો, પૂરણુ ધારી પ્રેમ. ૯
 નૃપનો જ્ય જ્ય નિર્મળો, ગાતાં ગુણુ અગણિત;
 મન્નપતિ માગણુ વરણુ મૌ, વિદાય થાય વિનીત. ૧૦

કયા કયા રાડ્યો તરફથી પોશાક

આવ્યા તેનું વર્ણન.

છપા.

પ્રથમ બુજ પોશાક, રાઓ શ્રી મહારાજાની;
 જે કીમત મહા મુલ્ય, કુકુળ બૂપણુ ઝાઝાની.
 બાઈ શ્રી હમજીયા, વળી જે જામનગરનાં;

૧ પરવાર.

બુધણ વચ્ચે અપાર, સહિત જન સહુ જે ધરનાં.
વળી મહારાજ ઓ જામની, તેમજ ભાવનગર તણી;
પોશાક હરીયા તરફની, જેની શોભા છે ઘણી. ૧

વિધવિધ વાંકાનેર, તરફથી આવી પ્રીતે;
રાજ્ય તરફની એક, એક લાડુઆની તે,
મોટીયા મોરબી તણાં, નવી બૌની છે ત્યાંહાં;
સાહેબાણી વૈ સહિત, વળી માણ્યાની જ્યાંહાં.
એમ વિધ વિધ વાંકાનેરથી, હવે બુધણ વચ્ચે તણી;
(તેમજ) પોશાકો(ત્યાંના) ભાયાતની, જેની શોભા છે ઘણી. ૨

સિધા વદરથી સરસ, રાણા રણમલસિંહ તરફી;
તેમજ દિપિત અપાર, દિપસિંહજીની નિરખી.
ઢોડે કેરાળેથિ, ખાંતથી ખીજડિયાની;
કરણસિંઘની તેમ, એમ પંચાશિઆની.
તેમજ ગોંડલ ને મોરબી, ધ્રાંગધ્રા શુભ ધામથી;
વળી સરસ સડોદર રાજવી, દેવીસિંગજી નામથી. ૩
દોહરા.

માંડવિ ને મુંબઈ થકી, ખીખી શ્રીજી ખેશ;
પોશાકો જાબ્યાં ઘણી, શોભે જેમ વિશેષ. ૧
મુંબૈથી મહાજન વતી, સર્વાત્તમ જે શેઠ;
જેરાજ મકતજી આવિયા, લૈ પોશાક વિશેષ. ૨

— ❧ —

પોશાકમાં શું શું આવ્યું તેનું વર્ણન.
દોહરા.

રજવાડા સૌ તરફના, લઈ પોશાક અમુલ્ય;

રાજવંશિએ આવિઆ, દિવ્ય ઘણાંક કુકુળ. ૧
 કરવા અંગીકાર તે, ભુપ ભરી દરબાર;
 વિરાજિયા વરરાયણ, કહું તેનો વિસ્તાર. ૨
 પાત્ર મોતિના હારડા, જડિત કડાંની જોડ;
 મણિ મુદ્રાએ બહુ મુલી, કરતા ભેટ સકોડ. ૩
 ગુણિયલ કંઠા ગળયવા, હીરા રત્ન જડિત;
 ભરિ ઢાલો ભર જરિ તણાં, યાનોથી બહુ ઢોક. ૪
 રેશમિ તાકે બહુ રૂડી, ભરિ ઢાલો ભરપૂર;
 પટકા શેલાં પામરી, લાવી ધરે હજાર. ૫
 બહુ બળવંતા બહુ મુલા, રંજવાડી ડરેવંત;
 આણી મુખ આગળ કરે, વર સ્વીકાર કરે. ૬
 નજરાણા નાણાં તણા, વણિ કો કરે અનેક;
 મૂકે ભરિ મુખ આગળે, વિગતે યાજ વશેક. ૭
 અનેક રાજ્યોના લીધા, અતિ પોશાક અનૂપ;
 સગાં સહોદર નોકરો, વિધ વિધ વિગતે ભુપ. ૮
 ગાજવાજ સહિત કો, જાળો ભરી મુહાતિ;
 લાવે ઘડે ગુલાલ બહુ, જ્યમ જનમ આંધોરાતિ. ૯
 એમ સર્વ પોશાકને, લીધા અશ્વઅનુપ;
 હવે વરણવું હેતથી, પોશાકો દે ભુપ. ૧૦

મહેમાનોને પોશાકો લીધા તેનું વર્ણન.

સવૈયા એકત્રીશા.

પ્રથક પ્રથક પડણાને તેડ્યા, અધિક ઉરમાં આણી પ્યાર;
પોશાકો આપે પ્રીતીએ, તજવિજયી તેરા દરબાર.

હેમ કડાંની જોડી સાથે, કૈને મુકતા કેરા હાર;

મણી મુદ્રિકા મહા મુલ્યની, દોરા કંઠા ગંઠા સાર. ૧

ફેટા રેટા કૈને પટકા, મલમલ યાન મહા મુલવાન;

તેજવંત છે રેશમિ તાકા, બલા બરેલા બર જરિ યાન.

મંદિલ મેકર પાઘ પામરી, સેલાં શાલ અમીત અનુપ;

તેમજ તરણી વર્ગ તણા બહુ, વિધવિધથી ગોઠવિયા ભૂપ. ૨

ધીંગી ઢાલો બુધણુ બારથી, નમે ઉચકતાં તે નીરધાર;

જથે જથે જુદા કરી રાખ્યા, દેતાં સૌને ન લાગે વાર.

પ્રત્યેક પર પત્રિકા લગાડી, નામ લખ્યાં તેમાં સ વિવેક;

નામ પ્રમાણે મેમાનોને, બોલાવી આપે એક એક. ૩

આવી હજુર ખડા રહે આંતે, તાજમ કરિને નમે તમામ;

મંત્રી હસ્તે પોશાકો દે, નરપતિને નમી કરે સલામ.

કરતલમાં પોશાક લઈ, પાંચે પગ એસે જઈ નિજ ઠામ;

સારે ઉઠે બીજી તરતજ, તે પણ પામે તેવાં માન. ૪

એમ સર્વ પોશાક લઈને, ઉચરે આવીંદ ખમા ખમા;

રજવાડી જન સહુ રીઝથી, લઈ પોશાક નૃપતિને નમ્યા.

અધિકારી મંત્રી સરદારો, નોકર ચાકર સરવે ત્યાંય;

મન ગમતા પોશાક મેળવી, હર્ષ સહીત ઉતારે જાય. ૫

દોહરા.

- મન હરખ્યા મેમાન સૌ, પામી શુભ પોશાક;
 દીપે જ્યમ કૃષિ એવમાં, પરમ નવિ નવિ પાક. ૧
- અહરથ નામાંકિત ઘણા, આપ્યા ને અનિ પ્રીત;
 પામ્યા ખુબ પોશાક તે, રાજવળાંતી રીત. ૨
- વિધ વિધના ખેલાડિયો, કળાવંત ગુણવંત;
 ભાંડ ભવાયા શેવડા, પીર ફકીર અનંત. ૩
- જોગી જંગમ નાટકી, કવિવર નટ નિરધાર;
 સભા કરીને સકળને, આપી મેજ અપાર. ૪
- વેઢ વિટીને પાઘડી, પટકા સેલાં સાર;
 મંડીલ મેકર ખડુ મુલા, આપ્યા અશ્વ અપાર. ૫
- નવીન સાજ ખડીયા સહિત, હવ ઓપે અતી સાર;
 તેમજ કવી જન સર્વને, ખમણી મેજ અપાર. ૬
- સહુ કવિવર હરપિત મને, અદકી લઈ પોશાક;
 આશિશ આપી નૃપતિને, ગયા સહુ નિજ થાક. ૭

કસુંબા નિકળ્યા તેનું વર્ણન.

હરીગિત છંદ.

મેમાન સહુ દેશી વિદેશી તેડિયા ખુબ ખાંતથી,
 પીવા કમુંઓ થૈ સભા ભાયાત પણુ ભલિભાતથી;
 મિસલમાં સહુ રાજ્યના મેમાન સરવે ત્યાં મળ્યા,
 નિજ રાજ્યના તેમજ ખડુ અધિકારી મંત્રીસૌ ભળ્યા. ૧

મહારાજ શ્રી વીભાજીના અધિકારિ આપ્યા નગરથી,

બહુ હર્ષથી પ્હેલો કસુંબો, તેમણે આપ્યો અતી;
 અતી અમલ ને સાકરે કસુંબા તણી રેલ ઘણી કરી,
 સાનુજ સહિત મહારાઓશ્રીજી પાસ પોશાકો ધરી. ૨
 બંધાણી જન ત્યાં બહુ મળ્યા, વિશ શેર પૂરા પી ગયા,
 સાકર સવાસો મણુ ખપી જન લઈ સકળ રાંછ થયા;
 કોડે કસુંબા દે ક્રમે અતિ આગ્રહે નિત પ્રીતથી,
 ધરી ભાવ બુપ અતી ઘણો, શુભ રાજ રૂડી રીતથી. ૩
 દોહરો.

એમ કસુંબા કોડથી, ભાવ બલે નિત થાય;
 દિન દિન આનંદ અતિ ઘણો, મહિપતના મન માંય. ૧

સ્વદાવંત મિરજાં મહારાઓશ્રીજીનું પધારવું

થતાં રૈયતે આપેલી આશીશ.

દોહરો.

એમ બલો ઉત્સવ કરી, પૂરેણુ પ્રીત સહીત;
 ભૂજ બણી સહુ પરવર્ષા, રાખેગાર સુરીત. ૧
 તે વખતે તેરાપતી, મનમાં ધરિ બહુ પ્રીત;
 પોશાકો દૈ સર્વને, કરે વિદાય ખચીત. ૨
 બહુ વિધ વાજાં વાગતાં, થાય તોપના બહાર;
 રજા લેઈ કાકા તણી, સંગ કુટુંબ પરિવાર. ૩
 બહુ વિધથી હર્ષિત થઈ, રૈયત દે આશીશ;
 “ જુગ જીએરા ” ગુણનિધિ એમ વદે દશ દીશ. ૪

રૈયતની આશિશ.
સવૈયા એકત્રીશા.

આજ કાલ ભારત ભૂમીમાં, રાજ્ય ઘણાક રાણા રાય;
પણ તેમાં પંકાતા બંકા, કચ્છ ભુજ ભડ ભુપતિ પ્રાય;
કારણ તેનું તો ટુંકામાં, પ્રેમે કરવો ચહું પ્રકાશ;
અમા રાવ ખેંગાર ખલકમાં, સવાઈ ખડાદુર છો સાબાશ. ૧
કલ્પ તર કેળવણી કેરાં, રત્નદેશ બાગે પોખ્યાં ખેશ;
પ્રજા તણું પાલણુ કરવામાં, હેંશી રામ સમાન હમેશ;
આખદાર ઇલકાખ અનુપમ, મહારાણીએ આપ્યો ખાસ;
અમા રાવ ખેંગાર ખલકમાં, સવાઈ ખડાદુર છો સાબાશ. ૨
પ્રજા ભુપના ધર્મ ધરા પર, મર્મ લલ્લો તેનો મહારાજ;
રાજ્ય નિતીનાં અંગ હૃદયગત, સૌર્ય ધૈર્યનાં શોભે કાજ;
રાજ સમાજ છટા શરમાવે, ઇંદ્ર કુમેર સમો આવાસ;
અમા રાવખેંગાર ખલકમાં, સવાઈ ખડાદુર છો સાબાશ. ૩
દેશ સુધારા પરમારયમાં, દિવ્ય ભવ્ય દીધાં બહુ દાન;
ઉત્તમ ઉત્તેજન આપીને, સન્માન્યા સારા વિદ્વાન;
ઉન્નવળ જથ પોશક કરણીએ, ધરણીમાં ધારી અવિનાશ;
અમા રાવખેંગાર ખલકમાં, સવાઈ ખડાદુર છો સાબાશ. ૪
વાઘી વિશ્વ વિશે વિખ્યાતી, દેશવિદેશે થાય વખાણ;
ચિરંકાળ ચક્રવે એ રીતે, ચાલૂ રહેને લાયક લ્હાણ;
ધૈર્ય સાક્ષિએ રૈયત આશિશ, અરપે વાઘો સુખ હુલાશ,
અમા રાવખેંગાર ખલકમાં, સવાઈ ખડાદુર છો સાબાશ. ૫
દોહરા.

સવાઈ ખડાદુર ખોરદધી, પામો સદા સવાઈ;

નવાઈ આ ઇલકાખમાં, આપરની અધિકાઈ. ૧
જડુવંશે જડુનાયનો, પ્રશાદ પૂરણ જ્યાંય;
સદા થળે અડતી કળા, જુજ પતિની બૂમાંજી. ૨

મ્હેમાનોનું રજા લડૂ વિદાય થવું.

હરીગિત હંદ.

એમ નિરંતર નરવરપતી અતિ રહે અમિત આનંદમાં,
માગે રજા વિનતી કરી મેમાન તેહ પ્રસંગમાં;
આગ્રહ કરીને અતિ ધણો કોટી કળા ધુક્તિ કરી,
રંજન કરી મન રોકતા બહુ હેતથી નરવર પતી. ૧
અતિ શરબરા બહુ શ્રેષ્ઠ તે સ્નેહે જણાવી સાર ત્યાં,
અતિ પ્રેમ પયોનિધમાં રહે નીમમ્ન સહુ નિરધાર જ્યાં;
પ્રેમે દિવશ સંકોચ મન વળિ માગતાં વિદાય ત્યાં,
વદાય દાન રૂપી થયે ન મગાય મેમાને જહાં. ૨
દોહરા.

મન ગમતી મોળે કરી, ઘણા દિવસ મેમાન;
સ્નેહ સહિત માગી રજા, થયા વિદાય નિધાન. ૧
એ રીતે મેમાન સહુ, આપ આપણે ઠામ;
સ્નેહ સહિતથી સંચર્યા, બહુ વિધ નિજ નિજ ગામ. ૨

કરતાની વિનંતી.

દોહરો.

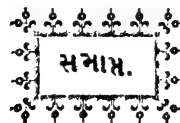
મહિમાવાન વિવાહનું, અલ્પ મતી અનુસાર;
કર્ણુ વર્ણન મે કોડથી, દિલમાં આણી પ્યાર.

લાવણી.

અહો બ્યાસ ભગવાન અંહનિશ, પ્રણમી હું વીનવું આવાર,
 યદુ કુળના જસ ગાવામાં નિજ, ઓપાવ્યોજ તમે અવતાર;
 એહ આપના નિત્ય કર્મને, અડિ પગલે પગલે પ્રેમ;
 માત્ર સુંકથી ગાંધિ થવાનો, પ્રયત્ન જે કીધોએ મેં. ૧
 તે કરવા સાદૃશ્ય કૃપાનિધિ, આપ બિરદ મુજ અવલોકો;
 આ વીલાહ વર્ણન ગાજ્યો સહુ, લાયક પંડિત બહુ લોકો;
 જગ પ્રસિદ્ધ જાદવ કુળ કેરો, મુજશ ઘણો છે સંસારે;
 કહો કોણ કવિયે નથી ગાયો, પૂર્ણ હૃદયભરના ખારે. ૨
 પ્રાચીન અર્વાચિન કવિ કોવિદ, સંસ્કૃત પ્રાકૃતની માંહે;
 ગુર્જરિ દક્ષિણીમાં પણ ગાયા, જડુ કુળ જશ બહુ ઉત્સાહે;
 અનેક આર્ષા વૃતની ભાષા, અનેક કવિયો ગાયે એમ;
 યથાશક્તિ સહુએ યદુ કુળના, મુવશ રચ્યા છે મન ધરિ પ્રેમ. ૩
 અતિ વિસ્તાર મયે આ વર્ણન, સંસેપે કીધુંએ સાર;
 મૌ જન રનેહ થકી બોલો શુભ, તેરા પતિનો જય જયકાર;
 કળિના કવિ ગણને કરજોડી, કર વિનતી અતિ હુદ્દાસે;
 કરજો દોશનિ ક્ષમા સકોડે, એ માયું હું સહુ પાસે. ૪

દોહડો.

કવિજન ક્ષમજો કરિ કૃપા, હોંચે દોશ હજાર;
 તેરા પતિનો ઉલટથી, ઉચરો જય જય કાર. ૧

અગાઉથી થનારા ગ્રાહકોનાં મુખ્યારક નામની યાદી.

નામ.	પ્રત.	નામ.	પ્રત.
તેરા.		રા. રા. લક્ષ્મીદાસ પુંજ	૨
મા. કૃ. શ્રી હમીરજી સાહેબ	૧૦૦	રા. રા. નારણજી અરજણ	૨
માઈ શ્રી અદીયા સાહેબ	૫૦	રા. રા. જુહારામ કાનજી	૨
વડારણ અનુભાઈ	૧૦	સુઈ તુલશીદાસ ગોવા	૨
રા. રા. કલ્યાણરાય પ્રભાશંકર	૫	બાસ. મયારામ વૈજનાથ	૨
રા. રા. માણિકચંદ નાગજી	૫	રાવલ. પોપટ નંદરામ	૨
રા. રા. મગનલાલ હરગોવિંદ	૫	હજુરી સુમરા રાવળ ઉશમાણ	૨
રા. રા. પ્રેમજી લાધાભાઈ	૫	રા. રા. દુર્ગાશંકર પોપટ	૧
સોની નેણશી ટોપણ	૫	રા. દેવજી પ્રાગજી	૧
સોની. હશર ધરમશી	૫	રા. રા. કુલશંકર મહાશંકર	૧
શા. જીવરાજ દેવજી	૫	હ. વેલજી લધા	૧
રા. રા. ગુરજી હીરાચંદજી તારાચંદ	૫	બાસ. કાશીરામ મયારામ	૧
રા. રા. જમાદાર દોરતમામદ	૪	બાસ. જશંકર રાજરામ	૧
રા. રા. ગોવંદજી પુંજ	૪	ખવાસ. ભલુ અખુ	૧
રા. રા. હરીરામ દામજી	૪	જેઠી ખીમજી મગન	૧
રા. રા. નરશી કેશવજી	૪	હા. લધા ખેપાર	૧
રા. રા. દયાશંકર હાથોરામ	૪	હા. ખેતશી રામજી	૧
રા. રા. પારખા પરશોતમ ધ્રુ	૪	વાકશીનેટર જાદવજી સુરજી	૧
સૈ. રા. હા. ધારશી નયા	૪	,, વીડલજી શીવશંકર	૧
રા. રા. ગુરજી સુરચંદજી હરખજી	૩	,, શલેમાન ખમીશા	૧
રા. રા. મુળજી ટોપણ કોઠારી	૩	પોરટમારતર પ્રાણજીવન અત્રિબુજ	૧
રા. ખીમજી શવજી	૩		

નામ.	પ્રત.	નામ.
વૈદરાજ ગૌરીશંકર મોરારજી	૧	જડેજી અમિરાજજી લાધાજી
દા. દામોદર લાલજી	૧	રાવળ વશરામ વીરજી
શા. ટોકરેશી પાશવીર	૧	સોની દામજી કલ્યાણજી
ભાવનગર.		સોની દેવજી પરજી
બાઈ શ્રી હરીબા સાહેબ	૨૦	મેતા. ખોડીદાસ હીરજી
ભુજ.		અવાસ ગોપાળ વશરામ
બાઈ શ્રી સુરજબા મા	૮	શા. બાણજી રતનશી
બાઈ શ્રી વડુબા મા	૮	દેવે કરશનજી મોરારજી
બાઈ શ્રી આધુબા સાહેબ	૮	શા. મોણશી જેઠા
મહારાણી શ્રી મોટીબા સાયલાવાળાં		જડેજી મેરામણજી
શા. કૃતેચંદ ખેગાર	૫	પંચાશીઆ.
મીયાં અલીઆશવર્ધાણી	૨	બાઈ શ્રી મુળીબા ગણોદ વાળાં ૧
વાંકાનેર.		નારાણુ શરોવર.
માહારાજરાજસાહેબ અમરસંગજી	૧૦	બ્રહ્મચાર્ય શ્રી વલભદાસજી
રા.રા.ગણપતરામકારભારીસાહેબ	૧૦	ડાક્ટર મણીચંકર ગોકળજી
બાઈ શ્રી લાડુબા	૮	માસ્તર બાલાચંકર
બાઈ શ્રી જેઠીબા મુળીવાળાં	૬	દેવે. હરીશંકર કાનજી
શીંધાવદર.		જામનગર.
રાણાશ્રી રણમલસંગજી	૧૦	બાઈ શ્રી હમજીબા સાહેબ
મેતા. ડોસા હીરાચંદ	૨	મા. કું. શ્રી રૂપાળીબા સાહેબ
કુરાળા.	૨	ઝાલા શ્રી દાદબા મુળજી
બાઈ શ્રી હીરજીબા	૨	બાઈ શ્રી રામબા વાળીવૌ
બાઈ શ્રી રામબા	૨	બાઈશ્રી કુશળીબા વાળીવૌ
બેરાજ.		વીંશીદણરતન બાઈશ્રીરૂપાળીબાનીર
જડેજી શ્રી જેમલજી વાધજી	૨	મુળી.
કુંવર દેવાજી બાવશંજી	૧	બાઈ શ્રી મુંદરબા
દેવે. ખેચર મહાદેવ.	૧	જા. જા.
		બદ. હરજીવન વેણીરામ વકીલ

